

**PROJEKTI
PROKARRIERA**

DORACAK UDHËZUES

për praktikën profesionale në profilin
Teknologji e prodhimeve bujqësore

Syri i Vizionit

Lëmi: Bujqësi
Profile: Teknologji e prodhimeve bujqësore
Niveli: I dhe II
Klasat: 10, 11 dhe 12

*Ky doracak btohet në kuadër të projektit “ProKarrrierë”
që implementohet nga organizata jo qeveritare “Syri i Vizonit”
me mbështetje financiare nga Solidar Suisse.*

Pejë, 2017

HYRJE

Praktika profesionale është një komponent i rëndësishëm i shkollimit të mesëm profesional. Kombinimi i teorisë me praktikën, konsiderohet çelësi i suksesit në këtë aspekt. Sisteme të ndryshme arsimore kanë dhënë hapësira të ndryshme për zhvillimin profesional praktik. Vendet gjermanishtfolëse kanë krijuar modelin e mësimit dual për arsimin e mesëm profesional, të ndarë mes shkollës dhe ndërmarrjeve punuese, që përgatisin nxënësin për tregun e punës. Kosova ka marrë disa nga këto përvoja pozitive dhe i ka përfshirë në sistemin tonë arsimor duke ndarë orët e mësimit teorik dhe praktik. Kjo ndarje fillon nga klasa X kur proporcioni mes orëve të lëndëve teorike me modulet praktikave profesionale është 80:20, përkatësisht katër ditë mësimi në shkollë dhe një ditë praktike, deri në klasën XII, ku mësimi teorik është në raportin 60:40 me mësimin praktik, përkatësisht, tri ditë teori me dy ditë mësim praktik.

Natyrisht, mësimi teorik me atë praktik janë të pandara, prandaj edhe në kuadër të orëve mësimore në klasa, kabinete, laboratorë dhe në detyrat që zhvillohen në shtëpi, mundësitet për të aplikuar aspekte të mësimit praktik janë të pafund. Këto mundësi mbesin në kompetencë të mësimdhënësit dhe mundësive të tij për t'i zbatuar ato të pandara nga teoria.

Profili “Teknologji e prodhimeve bujqësore” është krijuar nga projektoi Alled në emrin Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”, por nëpër shkolla është pilotuar me emërtimin e mësipërm. Ky është një profil i lidhur me prodhimin në të cilin është shumë i rëndësishëm mbizotërimi i punës praktike. Hulumtimet kanë dëshmuar se praktika profesionale në përgjithësi është treguar më e sukseshtme kur është zhvilluar në kompani, biznese dhe në përgjithësi jashtë ambientit shkollor, sesa në ambientin e shkollës. Këto praktika janë dëshmuar edhe në vende tjera që kanë kushte shkollore, sidomos në aspektin e posedimit dhe punës me pajisjet e teknologjisë informative, shumë më të mira sesa Kosova. Edhe rekomandimet e vazdueshme të Ministrisë së Arsimit janë që duke filluar nga klasa X, kur për shumë arsy, një pjesë e praktikës profesionale edhe mund të kryhet në shkolla, me kalimin e viteve drejt klasës XII, nxënësit të drejtohen sa më shumë drejt praktikës së implementuar në biznese, aty ku është e mundur, por me mbikëqyrjen nga shkolla.

Krijimi i kushteve dhe raportit me biznesin për praktikat profesionale është poashtu një tjetër specifikë që realizohet ndryshe nga një shkollë në tjetrën, nga njëri profil tek tjetri. Është përgjegjësi e shkollës, mësimdhënësve dhe vetë nxënësve të hulumtojnë dhe gjejnë mundësitet e realizimit të praktikës. Shkolla duhet të inkurajojë edhe vet nxënësit të gjejnë mundësi për realizimin praktikës profesionale. Kjo është edhe hapi i parë i kontaktit drejt punëdhënësve të ardhshëm dhe sprova e parë e tyre në ndërtimin e raportit më punëdhënësin dhe në rrugëtimin drejt tregut të punës, me të cilin ata do ballafaqohen me përfundimin e shkollimit.

Një tjetër problem i shfaqur në Kosovë është kapaciteti që ka biznesi për të edukuar nxënësit gjatë kryerjes së praktikës. Është përgjegjësi e institucioneve arsimore të shtetit, që të gjejnë mundësi për ngritjen e kapaciteteve të biznesit për të ofruar këtë shërbim.

Ky doracak është një kontribut i vogël për shkollat dhe biznesin në realizimin e praktikës profesionale në profilin e Teknologjisë së prodhimeve bujqësore. Shpresojmë që ky sadopak t'i lehtësojë mësimdhënësit, nxënësit dhe bizneset në këtë proces.

Struktura e shkollimit dhe certifikimi

Arsimimi në profilin mësimor “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve” trajtohet në kuadrin e shkollimit të mesëm të lartë dhe ofrohet në Shkollat e Mesme të Larta Profesionale të Bujqësisë, në dy nivele:

- *niveli i parë* i arsimimit profesional, me kohëzgjatje 2 vite mësimore (kl.10-të dhe 11-të) i përgatit nxënësit për nivelin fillestar (hyrës) të punësimit në profesionin e “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”. Në përfundim të këtij niveli nxënësit fitojnë certifikatën e nivilit të parë të arsimit profesional.

- *niveli i dytë* i arsimit profesional, me kohëzgjatje një vit mësimor (klasa 12-të) pas përfundimit të nivilit të parë, i përgatit nxënësit për të fituar një kualifikim profesional në profilin “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”, që u mundëson atyre integrimin në tregun e punës si dhe vazhdimin e studimeve në nivele më të larta. Në përfundim të këtij niveli nxënësit fitojnë certifikatën e nivilit të dytë të arsimit profesional.

Ky dokument përmban kurrikulen bërthamë të profilit “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”, për nivelin e I dhe II të Arsimit Profesional, dhe është i strukturuar në:

A. **Lëndë të kulturës së përgjithshme** (programet e tyre jepen në një dokument të veçantë të Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë - MASHT) të cilat synojnë formimin e përgjithshëm të nxënësve.

B. **Module profesionale**, përshkruesit e të cilëve jepen në këtë dokument. Këto module synojnë përgatitjen e nxënësve me kompetencat profesionale të nevojshme për t'u integruar me sukses në tregun e punës.

Kompetencat profesionale të nxënësve

Niveli 1 (klasat 10 dhe 11)

Ndjekja e shkollimit në profilin “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”, niveli I, do të zhvillojë te nxënësit edhe një tërësi kompetencash profesionale të cilat do t'i shërbejnë atij për vijimin e shkollimit dhe të aftësimit profesional të mëtejshëm, si dhe për punësimin e suksesshëm në sektorin e bujqësisë. Kështu, nxënësi do të jetë i aftë:

- Të merr mostrat e tokës për analiza pedologjike dhe agrokimike.
- Të kryejë veprime në prodhimin e fidanëve dhe kultivimi i perimeve në ambiente të hapura.
- Të përdor makinat dhe pajisjet për punimin themelor dhe plotësues të tokës.
- Të përdor makinat për mbrojtjen e bimëve nga sëmundjet dhe dëmtuesit.
- Të kryejë veprime parapërgatitore për mbjelljen e farës.
- Të përgatitë tokën për mbjellje dhe mbjell drithërat.
- Të kryejë shërbimet agroteknike gjatë rritjes së drithërave.
- Të prodhojë fidanë dhe të kultivoj perime në ambiente të hapura.
- Të kryejë veprime në mirëmbajtjen dhe higjenën e fermës.
- Të përgatitë tokën dhe bën mbjelljen fidanëve të pemëve frutore.
- Të realizoj krasitjen si dhe shërbimet tjera agroteknike.
- Të përgatit racionet dhe ushqen kafshët e fermës duke përdorur metodën më të përshtatshme.
- Të kujdeset për kafshët e fermës gjatë kullotjes në mjedise të hapura.
- Të zbatojë procedurat e duhura në mbrojtjen e bimëve.
- Të zbatojë rregullat e higjenës, të sigurisë dhe të mbrojtjes së mjedisit.

Niveli 2 (klasa 12)

Ndjekja e shkollimit në profilin “Prodhuesit e kulturave të përziera dhe të kafshëve”, niveli I, do të zhvillojë te nxënësit edhe një tërësi kompetencash profesionale të cilat do t'i shërbejnë atij për vijimin e shkollimit dhe të aftësimit profesional të mëtejshëm, si dhe për punësimin e suksesshëm në sektorin e bujqësisë. Kështu, nxënësi do të jetë i aftë:

- Të realizoj kultivimin e perimeve në sera.
- Të realizoj kultivimin e kulturave hortikulturale.
- Të përkujdeset ndaj kafshëve shtëpiake si dhe gjatë mbarështimit të tyre.
- Të zbatojë procedurat gjatë organizimit të prodhimtarisë bujqësore.
- Të kryejë veprime në grumbullimin, përpunimin dhe ruajtjen e prodhimeve bujqësore-blegtorale
- Të kryejë veprime në marketingun dhe shitjen e prodhimeve bujqësore- bleqtorale
- Të zbatojë rregullat e higjenës, të sigurisë dhe të mbrojtjes së mjedisit.

Plani mësimor i profilit “Teknologji e prodhimeve bujqësore”, klasat 10-12

	LENDET DHE MODULET MESIMORE	Orë javore (Kredi)		
		KLASA 10	KLASA 11	KLASA 12
A	Lëndë të kulturës së përgjithshme	15 orë (49 Kr)	11 orë (42 Kr)	9 orë (28.8 Kr)
1	Gjuhë shqipe dhe letërsi	3 (105)	3 (105)	3 (96)
2	Gjuhë angleze	2 (70)	2 (70)	2 (64)
3	Gjuhë e huaj e dytë	1 (35)	-	-
4	Matematikë	2 (70)	2 (70)	2 (64)
5	Fizikë	1(35)	-	-
6	Kimi	1(35)	1 (35)	-
7	Biologji	1 (35)	1(35)	-
8	Edukatë qytetare	1 (35)	-	-
9	Histori	-	-	-
10	Gjeografi	1 (35)	-	-
11	Edukatë fizike dhe shëndeti	2 (70)	2 (70)	2 (64)
B	Module profesionale	17 orë (63 Kr)	21 orë (70 Kr)	23 orë (73.6 Kr)
1	TIK	2 (70)	1 (35)	1 (32)
2	Ndërmarrësi	-	1 (35)	1 (32)
3	Bazat e shkencës mbi tokën dhe të ushqyerit e bimëve	5 (175)	-	
4	Bazat e teknikës bujqësore	3 (105)	-	
5	Teknologja e prodhimtarisë bimore 1	4 (140)	-	
6	Prodhimi i fidanëve dhe kultivimi i perimeve në ambiente të hapura	2 (70)	-	
7	Lëndë zgjedhore profesionale (1)	1 (35)	-	
8	Mirëmbajtje ferme dhe higjiena	-	1 (35)	
9	Teknologja e prodhimtarisë bimore 2	-	5 (175)	
10	Teknologja e prodhimtarisë blegtorale	-	5 (175)	
11	Mekanizmi bujqësor dhe mirëmbajtja e teknikës bujqësore	-	4 (140)	
12	Mbrojtja e bimëve	-	3 (105)	
13	Lëndë zgjedhore profesionale (2)	-	1 (35)	
14	Kultivimi i perimeve në sera			4 (128)
15	Kultivimi i kulturave hortikulturale			4 (128)
16	Mbarështimi dhe përkujdesi i kafshëve shtëpiake			2 (64)
17	Organizimi i prodhimtarisë bujqësore			3 (96)
18	Grumbullimi, përpunimi dhe ruajtja e prodhimeve bujqësore-blegtorale			4 (128)
19	Marketingu dhe shitja e prodhimeve bujqësore-blegtorale			3 (96)
20	Lëndë zgjedhore profesionale (3)			1 (32)
Shuma e orëve javore		32 orë/112 Kredi	32 orë/javë (112 Kredi)	32 orë/javë (102 Kredi)

Viti shkollor ka 35 javë në vit për klasat 10, 11 dhe 32 javë për klasën 12, një javë mësimore ka 32 orë

Udhëzime për zbatimin e kurrikulës bërthamë

Në Shkollat e Mesme Profesionale, përgatitja profesionale e nxënësve realizohet me anë të “moduleve profesionale”, të cilët janë me përbajtje teorike - praktike. Në Planin mësimor të Kurrikulës bërthamë tregohet lista e moduleve profesionale të cilët janë të detyrueshëm të zbatohen dhe nuk mund të ndryshohen nga Shkollat e Mesme Profesionale.

Kurrikula bërthamë përmban “përshkruesit e moduleve profesionale”, të cilët duhet të zhvillohen dhe të detajohen më tej nga vetë mësuesit e Shkollat e Mesme Profesionale. Gjatë përgatitjes së programeve mësimore të hollësishme, mësimdhënësit duhet të kenë parasysh që, për çdo modul profesional, Rezultatet Mësimore dhe Kriteret e Vlerësimit të nxënësve janë të detyrueshme dhe nuk mund të ndryshohen prej tyre. Ndërsa përbajtjet e rubrikave të tjera të moduleve profesionale janë rekomanduese dhe mund të përshtaten nga vetë mësimdhënësit në përputhje me zhvillimet më të fundit në profesionet përkatëse dhe kushtet konkrete për zbatimin e moduleve.

Edhe nëse modulet profesionale do të trajtohen nga mësimdhënës të veçantë, gjatë përgatitjes së programeve mësimore të hollësishme dhe gjatë zbatimit të tyre duhet të ketë një bashkëpunim të ngushtë të të gjithë ekipit të mësimdhënësve që trajtojnë modulet profesionale të kualifikimit profesional përkatës.

Për modulet profesionale, si njësi matëse e ngarkesës mësimore do të përdoret koncepti i Kredisë, ku një Kredi është i barazvlefshëm me 10 orë mësimore, dhe ku një orë mësimore ka një kohëzgjatje prej 45 minutash.

Përbushja me sukses e moduleve profesionale kërkon integrimin e teorisë me praktikën e profesionit dhe përkatës, parimi i “të nxenit duke bërë” duhet të zbatohet gjerësisht në procesin mësimor.

Njohja e vazhdueshme e nxënësve me Rezultatet e të Mësuarit që përbajnjë përshkruesit e moduleve si dhe me Kriteret e Vlerësimit përkatëse, ndihmon në nxitjen e motivimit të nxënësve dhe lehtëson përvetësimin e kompetencave profesionale.

Mësimdhënësit e moduleve profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimore të tilla që të fuqizojnë maksimalisht të nxenit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin te ata të kompetencave sociale e profesionale, të plota dhe të qëndrueshme.

Rekomandohet që mësimdhënësit e moduleve profesionale të përdorin metoda mësimore që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe sjelljet dhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. Metoda e punës në grup duhet të jetë në themel të organizimit të mësimit teorik dhe praktik për të zhvilluar te nxënësit kompetencat profesionale, të nevojshme për të përballuar me sukses vështirësitet që kanë të bëjnë me veprimtarinë e ardhshme profesionale, me vazhdimin e shkollimit të mëtejshëm, si dhe me veprimtarinë shoqërore si qytetar i një shoqërie demokratike.

Një parim tjetër që duhet të zbatohet nga mësimdhënësit e moduleve profesionale është që të nxënët nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre. Dhënia e detyrave, puna hulumtuese dhe studimet e rastit të nxënësve kanë një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm.

Rekomandohet që në trajtimin e Rezultateve Mësimore teorike të moduleve të përdoren metoda të tilla si ligjërata, dhënia e shembujve, zgjidhja e problemit teorik, dhënia e detyrave etj. Ndërsa në trajtimin e Rezultateve Mësimore praktike të përdoren kryesisht demonstrimi nga mësimdhënësi, praktika e mbikqyrur dhe praktika e pavarur e nxënësve.

Mësimdhënësit që trajtojnë modulet profesionale duhet të respektojnë individualitetin e nxënësve duke nxitur përparimin e shpejtë të nxënësve të përparuar dhe duke mbështetur nxënësit e prapambetur me veprimitari mësimore te veçanta.

Në kushtet e mungesës së mjediseve reale të punës për praktikimin e nxënësve, rekomandohet që në Shkollat e Mesme Profesionale të krijohen mjedise të simluara të punës.

Shkollat e Mesme Profesionale duhet të krijojë lidhje të ngushta me bizneset lokale që kryejnë veprimitari në kualifikimet profesionale përkatëse, për të mundësuar praktikimin e nxënësve dhe marrjen e informatave për zhvillimet në profesionet përkatëse.

Përsa i përket vlerësimit të nxënësve, rekomandohet të përdoren metoda dhe instrumente vlerësimi që nxisin krijimin e kompetencave të nxënësve, shmangin subjektivizmin në vlerësim dhe tregojnë arritjet reale të tyre. Me rëndësi është vlerësimi i vazhdueshëm dhe ai përfundimtar, ku format, metodat dhe instrumentet e vlerësimit përzgjidhen apo hartohen nga vetë mësimdhënësit. Duhet të synohet vlerësimi i arritjeve i bazuar në kriteret (ku arritjet e nxënësit krahasohen me standardet e paracaktuara) dhe të shmanget sa më shumë të jetë e mundur vlerësimi i bazuar në renditjen (ku nxënësitet krahasohen me njëri-tjetrin). Metodat dhe instrumentet e vlerësimit që rekomandohen janë: pyetjet – përgjigjet me gojë, pyetjet - përgjigjet me shkrim, detyrat me shkrim, vëzhgimi i veprimitarisë së nxënësve, listat e kontrollit të veprimitarive praktike dhe të produkteve të punës, projekte përvlerësimin etj.

Lista e kontrollit duhet të jetë instrumenti bazë përvlerësimin e shprehive praktike të nxënësve, të testuara në situata pune reale apo të simluara.

Mësimdhënësit duhet të përgatisin Instrumentet e vlerësimit të nxënësve për çdo Rezultat Mësimor të paraqitur në përshkruesit e moduleve profesionale, duke u bazuar në Kriteret e vlerësimit përkatëse.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtatin programet e hollësishme të moduleve profesionale në përputhje me mundësitetë fizike të këtyre nxënësve, si dhe të krijojnë kushte të përshtatshme përzbatim.

Në përgjithësi, si për procesin mësimor, ashtu edhe përvlerësimin e nxënësve, duhet të synohen forma dhe metoda që e vendosin nxënësin në qendër të veprimitarive mësimore dhe e shndërrrojnë rolin e mësimdhënësit nga një lektor i thjeshtë, në një organizator, mbikëqyrës, nxitës dhe vlerësues i veprimitarisë së nxënësve.

Lëmi: Bujqësi

Profili: Teknologji e prodhimeve ushqimore

Klasa X

(17 orë në javë / 63 kredi)

Klasa dhjetë ka pesë module të praktikës profesionale, të ndara sipas orëve, si më poshtë:

	Modulet e praktikës profesionale	Orë (javë, vit)
1	Bazat e shkencës mbi tokën dhe të ushqyerit e bimëve	5 (175)
2	Bazat e teknikës bujqësore	3 (105)
3	Teknologjia e prodhimitarisë bimore 1	4 (140)
4	Prodhimi i fidanëve dhe kultivimi i perimeve në ambiente të hapura	2 (70)
5	Lëndë zgjedhore profesionale (1)	1 (35)

Shënim: Viti shkollor ka 35 javë në vit dhe një javë mësimore ka 32 orë

Përshkruesi i Modulit: “BAZAT E SHKENCËS MBI TOKËN DHE TË USHQYERIT E BIMËVE”

17.5 kredite (175 orë)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi përshkruan përbërjen dhe formimin e tokës

RM2: Nxënësi përshkruan klasifikimin e tokave dhe shtrirjen e tipave të ndryshme në vendin tonë

RM3: Nxënësi përshkruan përbërjen kimike të bimëve

RM4: Nxënësi përshkruan përbërjen kimike të bimëve, makro dhe mikroelementet dhe rolin fiziologjik të tyre në rritje dhe zhvillim

RM5: Nxënësi klasifikon plehrat organike dhe inorganike dhe rëndësinë e tyre për zhvillimin e bimëve

RM6: Nxënësi merr mostrat e tokës për analiza pedologjike dhe agrokimike

RM1: Nxënësi përshkruan përbërjen dhe formimin e tokës

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e tokës dhe të ushqyerit e bimëve;
- të përshkruajë përbërjen kimike të tokës;
- të përshkruajë mineralet dhe vetitë e tyre;
- të përshkruajë përbërësit mekanikë të tokës dhe sistemin trefazësh të tokës;
- të identifikoj humusin dhe shpjegon rolin e mikroorganizmave në tokë;
- të përshkruaj transformimin e materieve organike në ato minerale.
- të përshkruaj strukturën e tokës dhe faktorët që ndikojnë në formimin e saj;
- të përshkruaj përbërjen mineralogjike të tokës
- të përshkruajë vetitë fizike dhe kimike të tokës;
- të përshkruaj formimin e substratit gjeologjik;
- të përshkruaj mënyrën e krijimit të tokës;
- të shpjegojë faktorët që ndikojnë në formimin e tokës bujqësore siç janë: bota bimore, shtazore, klima, relifi dhe ndikimi i njeriut;
- të shpjegojë si ka ndikuar kohëzgjatja e veprimit të faktorëve tokë formues.

Shkathtësítë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i llojit të tokës dhe përbërjes së tyre.
- Dallimi i faktorëve ekologjik (bimore dhe shtazore).

Kushtet e nevojshme:

- Parcila
- Laboratori pedologjik
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese (preparate laboratorike)
- Materiale të shkruara (didaktike)

RM2: Nxënësi përshkruan klasifikimin e tokave dhe shtrirjen e tipave të ndryshme në vendin tonë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë tipat e tokave në vendin tonë sipas regjioneve;
- të përshkruajë dalojë vetitë fizike të tokës, kimike dhe mekanike në vendin tonë;
- të shpjegojë strukturën dhe teksturën e tokës dhe faktorët që ndikojnë në formimin e saj në vendin tonë;
- të dalojë gjendjen e lëngët të tokës në vendin tonë;
- të përshkruajë vetitë termike të tokës në vendin tonë;
- të përshkruajë vetitë kimike të tokës në vendin tonë;
- të përshkruajë vetitë morfolologjike të tokës në vendin tonë.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i llojeve të tokave në vendin tonë dhe përbërjen e tyre.
- Dallimi i faktorëve ekologjik (bimore dhe shtazore) të tokës në vendin tonë.
- Krahasimi i përbërjes së tokave sipas regjioneve në vendin tonë.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Laboratori pedologjik
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara (didaktike)

RM3: Nxënësi përshkruan për përbërjen kimike të bimëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë përbërjen kimike të bimëve;
- të përshkruajë format e ujit në tokë (uji i lirë, molekular dhe strukturor);
 - të përshkruajë materiet organike dhe përbajtjen e tyre në bimë.
 - të shpjegojë makro dhe mikro elementet dhe roli fiziologjik i tyre
 - të shpjegojë metodat dhe mënyrat e të ushqyerit të bimëve

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mungesës së elementeve kimike përmes simptomave të paraqitura në bimë.
- Leximi dhe interpretimi i rezultateve të analizës.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Laboratori pedologjik
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM4: Nxënësi përshkruan për të ushqyerit e bimëve, makro dhe mikroelementet dhe rolin fiziologjik të tyre në rritje dhe zhvillim

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë faktorët ekologjik;
- të përshkruajë mënyrat e të ushqyerit të bimëve;
- të shpjegojë procesin e fotosintezës;
- të përshkruajë shfrytëzimin e ujit nga ana e bimëve;
- të shpjegojë të ushqyerit mineral të bimëve gjatë vegjetacionit;
- të argumentojë rolin e makro dhe mikroelementeve në jetën e bimës;
- të shpjegojë rolin fiziologjik të ushqimit mineral gjatë jetës së bimëve;
- të shpjegojë procesin e frysmares së bimëve;
- të shpjegojë rritjen e bimëve si proces jetësor.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i proceseve fiziologjike gjatë procesit jetësor.
- Identifikimi i mungesës dhe tepricës së makro dhe mikro elementeve.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Parcela
- Laboratori pedologjik
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM5: Nxënësi klasifikon plehrat organike dhe inorganike dhe rëndësinë e tyre për zhvillimin e bimëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e plehrave organike dhe inorganike për zhvillimin e bimëve;
- të dallojë plehrat organike dhe inorganike sipas origjinës dhe përbërjes kimike;
- të përshkruajë përbërjen kimike të plehrave organike;
- të shpjegojë proceset e mineralizimit të plehrave organike gjatë ruajtjes;
- të përshkruajë rëndësinë e plehërishtës;
- të shpjegojë efektin e plehrave organike dhe inorganike në zhvillimin e bimëve;
- të argumentojë përdorimin e plehrave organike (sasinë, kohën dhe mënyrën e shpërndarjes).
- të klasifikojë plehrat minerale sipas përbërjes kimike;
- të përshkruajë përbërjen kimike të plehrave minerale;
- të përshkruajë mënyrat e ruajtjes së plehrave minerale;

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi i llojeve të plehrave sipas përbajtjes.
- Klasifikimi i llojeve të plehrave sipas kërkesave të kulturave.
- Klasifikimi i llojeve të plehrave sipas kohës së plehërimit.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Parcela
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese (lëndë djegëse, farërat, plehrat,)
- Materiale të shkruara

RM6: Nxënësi merr mostrat e tokës për analiza pedologjike dhe agrokimike

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë drejt veglat dhe pajisjet e domosdoshme për matjen dhe përcaktimin e lokacionit për hapjen e profilit pedologjik;
- të kryej matje të sakta në parcelën e planifikuar për hapje të profilit pedologjik dhe agrokimik;
- të analizojë drejt skemën e lokacionit të përcaktuar për hapje të profilit;
- të dimensionojë dhe skicojë drejtë profilin pedologjik;
- të respektojë mënyrat e hapjes së profilit;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes se matjeve të ndryshme dhe përcaktimit të lokacionit për hapjen e profilit pedologjik
- të hapë tokën në thellësinë nga 0 deri 30 cm;
- të konfigurojë një drejtkëndësh dhe diagonalet e tij në tokë;
- të marrë mostrat në pikë të ndryshme;
- të respekton standardet e paketimit dhe ngarkimit të mostrave në mjetet transportues;
- të hapë në letër dhe thajë mostrat;
- të largojë mbetjet bimore nga mostrat;
- të përzjegjë saktë mostrat;

- të nxjerrë mostrën mesatare me metodën e diagonaleve;
- të përpunojë me kujdes mostrën e tokës;
- të ambalazhojë dhe etiketojë me kujdes mostrën;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Marrja e mostrës së tokës;
- Analizimi, vlerësimi dhe raportimi i rezultateve të analizave të tokës

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese (lëndë djegëse, farërat, fidanët, drunjë dekorativ)
- Materiale të shkruara

Përshkruesi i Modulit: “BAZAT E TEKNIKËS BUJQËSORE” 10.5 Kredi (105 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi përshkruan llojet e materialeve dhe elementeve të makinave si dhe vetitë e tyre

RM2: Nxënësi përshkruan lëndët djegëse, lubrifikantët dhe përdorimin e tyre në mekanizimin bujqësor

RM3: Nxënësi përshkruan ndërtimin dhe funksionimin e akumulatorit dhe gjeneratorit që përdoren ne mekanizimin bujqësor

RM4: Nxënësi përshkruan ndërtimin, parimet kryesore të punës dhe funksionimin e sistemeve kryesore të motorit me djegie të brendshme

RM5: Nxënësi përshkruan ndërtimin, funksionimin, mënyrën e përdorimit dhe mirëmbajtjes së traktorit

RM6: Nxënësi drejton dhe manovron i sigurt një traktor me një diferencial dhe rimorkio dy–rrotësh.

RM7: Nxënësi lidhë dhe shkëput pajisjet në lidhësin me tri pikat e traktorit.

RM8: Nxënësi përdor makinat dhe pajisjet për punimin themelor dhe plotësues të tokës.

RM1: Nxënësi përshkruan llojet e materialeve dhe elementeve të makinave si dhe vetitë e tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e përdorimit të teknikës në prodhimtarinë bujqësore;
- të përshkruajë llojet e materialeve për konstruksionin e makinave;
- të shpjegojë rëndësinë e përdorimit të metaleve dhe ndarjen e tyre;
- të dalloje metalet e zesa dhe të ngjyrosura. Vetitë e tyre.
- të përshkruajë detalet kryesore të makinave;
- të dallojnë llojet e jo metaleve dhe rendësin e tyre;
- të dallojë llojet e detaleve;
- të dallojë elementet lidhëse;
- të përshkruajë elementet për përcjelljen e fuqisë dhe të lëvizjes;
- të përshkruajë elementet për përcjelljen e lëngjeve, avullit dhe gazrave.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi i metaleve dhe jo metaleve.
- Identifikimi i pajisjeve lidhëse.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma bujqësore
- Mjedis i përshtatshëm për shpjegim.
- Katalogët dhe prospektet.
- Vegla dhe materialet e nevojshme, laboratori pajisjet tjera laboratorike grafoskopi , kompjuteri .
- Pjesë të metaleve dhe jo metaleve, druri masë plastike etj.
- Pjesë të ingranazheve (dhëmbëzoreve), rripa të ndryshëm
- Gypa për përcjelljen e lëngjeve dhe gazrave.
- Tabela për përshkrimin e vajrave, lëndësh djegëse dhe yndyrash

RM2: Nxënësi përshkruan lëndët djegëse, lubrifikantët dhe përdorimin e tyre në mekanizimin bujqësor

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e përdorimi të lëndëve djegëse dhe lubrifikanteve;
- të përshkruajë lëndët djegëse;
- të tregojë vetitë e tyre;
- të klasifikojë lëndët djegëse sipas veticëve të tyre;
- të bëjë klasifikimin e llojeve të lubrifikantëve në bazë të qëllimit të përdorimit;

- të bëjnë klasifikimin e llojeve te yndyrave dhe vetit e tyre;
- të përshkruajë mënyrën e përdorimit të lëndëve djegëse dhe lubrifikanteve në mekanizmin bujqësor.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i llojeve të karburanteve për makinat bujqësore në bazë të ndërtimit.
- Identifikimi i llojeve të lubrifikanteve në bazë të viskozitetit dhe rëndësinë në makinat bujqësore.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për shpjegim.
- Katalogët dhe prospektet.
- Gypa për përcjelljen e lëngjeve dhe gazrave.
- Mostra vajrash dhe lëndësh djegëse Mostra yndyrash.
- Tabela për përshkrimin e vajrave. lëndësh djegëse dhe yndyrash.

RM3: Nxënësi përshkruan ndërtimin dhe funksionimin e akumulatorit dhe gjeneratorit që përdoren ne mekanizmin bujqësor

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë për llojet e ndryshme të burimeve të rrymës;
- të përshkruajë pjesët përbërëse të akumulatorit dhe llojet e tij;
- të shpjegoj llojet e akumulatorëve ne baze te shfrytëzimit;
- të përshkruajë ndërtimin dhe funksionimin e gjeneratorit;
- të përshkruaj ndërtimin dhe funksionimi ne alternatorit;
- të përshkruaj pajisjet ndihmese për startimin e motorit;
- të përshkruaj rrotulluesit elektrik.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Shpjegimi i ndërtimit dhe funksionimit të akumulatorit dhe gjeneratorit.
- Kujdesi për mirëmbajtjen akumulatorit dhe gjeneratorit.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për shpjegim kabineti.
- Katalogët dhe prospektet.
- Mostrat të metaleve të zeza dhe metaleve të ngjyrosura
- Pjesë të detaleve të akumulatorit
- Skema të rrymës së akumulatorit
- Instrumente për matjen e rrymës.
- Pjesë të detaleve të gjeneratorit

RM4: Nxënësi përshkruan ndërtimin, parimet kryesore të punës dhe funksionimin e sistemeve kryesore të motorit me djegie të brendshme

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të bëjë dallimin në mes të Oto dhe Diesel motorëve;
- të bëjë dallimin e pjesëve të pa lëvizshme dhe te lëvizshme;
- të përshkruaj procesin e mekanizmit shpërndarës të motorëve;
- të shpjegojë parimet kryesore të punës së motorëve me djegieje të brendshme;
- të tregojë ndërtimin dhe funksionimin e sistemeve kryesore të motorit me djegieje të brendshme;
- të shpjegojnë dallimet ne mes te ciklit të punës tek motorët II takësh dhe IV takësh;
- të shpjegojnë ndërtimin dhe funksionimin e pajisjeve te motorët me djegieje të brendshme

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i motorëve Oto dhe Dizell.
- Shpjegimi i procesit të punës te motorët Oto dhe Dizell.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për shpjegim, kabinetin.
- Katalogët dhe prospektet.
- Motorët e zbërthyer me pjese te pa lëvizshme dhe të lëvizshme
- Te gjitha pjesët e mundshme te sistemit te motorit
- Pjesë të ingranazheve (dhëmbëzoreve). Rripa të ndryshëm
- Gypa për përcjelljen e lëngjeve dhe gazzave.
- Mostra vajrash dhe lëndësh djegëse Mostra yndyrash.
- Tabela për përshkrimin e vajrave, lëndësh djegëse dhe yndyrash.

RM5: Nxënësi përshkruan ndërtimin, funksionimin, mënyrën e përdorimit dhe mirëmbajtjes së traktorit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të dallojë traktoret sipas kategorive;
- të përshkruajë funksionimin e mekanizmave dhe sistemeve kryesore të traktorit; te shpjegoj qëllimin dhe rëndësinë e mirëmbajtjes të teknikës bujqësore;
- të tregojë mënyrat e përdorimit te mirëmbajtjes së teknikes bujqësore;
- të përshkruaj mjetet dhe materialet e nevojshme për mirëmbajtjen e teknikës bujqësore ;
- të tregojë si përcaktohen defektet e thjeshta që mund të ndodhen në sistemet dhe mekanizmat e motorit;
- të tregojë si përdoret dhe mirëmbahet traktori.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi i traktorëve në bazë të kërkesave të punës
- Interpretimi i llojeve të sistemeve të traktorit dhe rëndësisë së tyre në traktor.
- Mirëmbajtja e traktorit.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma bujqësore-Traktori
- Mjedis i përshtatshëm për shpjegim.
- Katalogët dhe prospektet.
- Te gjitha pjesët e mundshme te motorëve me djegieje të brendshme Përzgjedhja e veglave dhe materialit për mirëmbajtjen dhe ruajtjen e makinave
- Pjesë të ingranazheve (dhëmbëzoreve). Rripa të ndryshëm
- Gypa për përcjelljen e lëngjeve dhe gazzave.
- Mostra vajrash dhe lëndësh djegëse Mostra yndyrash.
- Tabela për përshkrimin e vajrave lëndësh djegëse dhe yndyrash.

RM6: Nxënësi drejton dhe manovron i sigurt një traktor me një diferencial dhe rimorkio dy–rrotësh.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të lidhë mirë traktorin me rimorkion;
- të manovrojë mirë traktorin me rimorkio; duke zbatuar rregullat e sigurisë;
- të interpretojë dhe zbatojë drejt udhëzimet gojore;
- të zbatojë të gjitha rregullat e sigurisë.
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Kontrollimi dhe përgatitja e traktorit për punë.
- Përdorimi i traktorit dhe rimorkios.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktori dhe rimorkio
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Pajisje punuese, plug, frezë, kultivator, makina mbjellëse.
- Shesh për realizimin e sigurt te ngasjes me traktor.
- Mjedisi për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë grasaçimi, vaj, graso (yndyrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

RM7: Nxënësi lidhë dhe shkëput pajisjet në lidhësin me tri pika të traktorit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të lidhë drejt pajisjet me traktorin;
- të përdorë saktë zinxhirët për stabilizimin e lidhjes së qëndrueshme të traktorit me pajisjen punuese;
- të përdorë drejt mekanizmat hidraulike, të ngrëjë, ulë e lëvizë pajisjet punuese pa tronditje;
- të mbërthen siç duhet pajisjet punuese;
- të zbërthen saktë pajisjet nga traktori;
- të interpretojë dhe zbatojë drejt udhëzimet gojore;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Montimi dhe çmontimi i pajisjeve të nevojshme për traktor.
- Kujdesi për pastrimin dhe vendosjen e pajisjeve në vendin e duhur.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor me një diferencial.
- Rimorkio dy rrotëshe.
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Pajisje punuese, plug, frezë, kultivator, makina mbjellëse.
- Shesh për realizimin e sigurt të ngasjes me traktor.
- Mjedise për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë grasaçimi, vaj, graso (yndyrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

RM 8: Nxënësi përdor makinat dhe pajisjet për punimin themelor dhe plotësues të tokës.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë dhe regjistrojë pajisjet sipas llojit dhe kushteve të tokës që do të përdoren;
- të lidh pajisjen me traktorin;
- të transportojë pajisjen me traktor për në vendin e punës;
- të kryej lëvrimin e tokës me plug në përshtatje me llojin e tokës, gjendjen e saj dhe llojit të bimës që do të mbillet;
- të manovrojë (ul dhe ngrëjë sistemin e hidraulikut, mbaj shpejtësinë e duhur, lëvizë para dhe mbrapa etj.);
- të realizojë lëvrimin në standardet cilësore të kërkua;
- të kontrollojë cilësinë e lëvrimit të tokës;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave dhe pajisjeve për punimin themelor dhe plotësues të tokës.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e pajisjeve për punim themelor të tokës.
- Lidhja e saktë e pajisjeve për traktor.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor me një diferencial.
- Rimorkio dy rrotëshe.
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Pajisje punuese, plug, frezë, kultivator, makina mbjellëse.
- Shesh për realizimin e sigurt të ngasjes me traktor.
- Mjedise për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë gratasatimi, vaj, graso(yndyrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

Përshkruesi i Modulit: “TEKNOLOGJIA E PRODHIMTARISË BIMORE 1” 14 Kredi (140 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi përshkruan rëndësinë e prodhimtarisë bimore dhe faktorët ekologjikë**
- RM2: Nxënësi përshkruan llojet e farërave, mbjelljen dhe masat agroteknike të kulturave bujqësore**
- RM3: Nxënësi dallon kulturat lavërtare dhe klasifikimin e tyre**
- RM4: Nxënësi dallon llojet e bimëve bishtajore dhe industriale**
- RM5: Nxënësi dallon llojet e perimeve dhe kultivimin e fidanëve në fushë dhe serra**
- RM6: Nxënësi kryen veprime parapërgatitore për mbjelljen e farës**
- RM7: Nxënësi përgatitë tokën për mbjellje dhe mbjell drithërat**
- RM8: Nxënësi kryen shërbimet agroteknike gjatë rritjes së drithërave**

RM1: Nxënësi përshkruan rëndësinë e prodhimtarisë bimore dhe faktorët ekologjikë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rolin dhe rëndësinë e prodhimtarisë bimore;
- të argumentojë veprimin e faktorëve ekologjikë në rritjen e bimëve;
- të përshkruajë rolin e faktorëve ekologjik;
- të shpjegojë dritën dhe nxehësinë dhe ndikimin e tyre në rritjen dhe zhvillimin e bimëve;
- të shpjegoj rolin e lagështisë në prodhimtarin bimore;
- të shpjegoj rajonizimin e kulturave bimore në Kosovë;
- të përshkruaj rëndësinë dhe vlerën ekonomike të prodhimtarisë bimore;
- të shpjegoj për kërkesat e prodhimtarisë bimore ndaj materieve ushqyese;

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Vlerësimi i kushteve optimale për mbjelljen e bimëve.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter + Projektor
- Lloje të ndryshme të farërave
- Katalog të ndryshëm të farërave

RM2: Nxënësi përshkruan llojet e farërave, mbjelljen dhe masat agroteknike të kulturave bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë si përgatitet fara për mbjellje dhe largimin e barojave të këqija te kulturave bujqësore;
- të përcaktojë normën e farës dhe afatin e mbjelljes sipas kulturave dhe llojit të tokës;
- të përcaktojë thellësinë dhe mënyrat e të mbjellurit të farës;
- të shpjegojë rëndësinë e rrallimit dhe prashitjes të bimëve;
- të shpjegojë rëndësinë dhe mënyrat e ujitjes së bimëve dhe ndikimin e saj në rritjen e bimëve;
- të shpjegojë dëmet që sjellin barërat e këqija dhe mënyrat e përhapjes;
- të përshkruajë operacionet agroteknike që ndermirën gjatë rritjes së bimëve;
- të shpjegojë rëndësinë dhe arsyet e qarkullimit bimor;
- të ndërtojë skema të qarkullimit bimor.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi dhe përcaktimi i llojeve të ndryshme të farave.
- Përcaktimi i thellësisë së mbjelljes së farave sipas llojeve të tyre.
- Vlerësimi i kushteve optimale
- Përshkrimin e mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klaza
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter + Projektor
- Lloje të ndryshme të farërave
- Katalog të ndryshëm të farërave

RM3: Nxënësi dallon kulturat lavërtare dhe klasifikimin e tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të dallon kulturat lavërtare;
- të përshkruan dhe klasifikon kulturat lavërtare;
- të përshkruaj vetit morfollogjike dhe biologjike të kulturave lavërtare;
- të shpjegojë rëndësinë ekonomike të kulturave lavërtare;
- të përshkruajë ndërtimin dhe vlerat ushqyese të kulturave lavërtare;
- të përshkruaj mënyrat e kultivimit të kulturave lavërtare;
- të përshkruaj agroteknikën e kulturave lavërtare.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i kultivarëve të drithërave.
- Vlerësimi i kushteve optimale për mbjelljen, rritjen dhe zhvillimin e bimëve.
- Krahasimi i rezultateve me vitet paraprake.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klaza
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+projektor
- Lloje të ndryshme të farërave
- Katalog të ndryshëm të farërave(drithërave).

RM4: Nxënësi dallon llojet e bimëve bishtajore dhe industriale

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë perimet dhe klasifikimin e tyre;
- të shpjegojë rëndësinë ekonomike të perimeve;
- të përshkruajë ndërtimin dhe vlerat ushqyese të perimeve;
- të shpjegojë rëndësinë dhe qëllimin e kultivimit të fidanëve;
- të shpjegojë rëndësinë e leheve të nxehta dhe qëllimin e trapiantimit të fidanit;
- të përshkruajë teknologjinë (mënyrën) e trapiantimit;
- të shpjegojë rolin dhe rëndësinë ekonomike të serrave;
- të përshkruajë pjesët e serës dhe pajisjet brenda saj (sistemi i ventilimit, ujitjes, plehërimit etj.).

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i llojeve të perimeve.
- Argumentimi i rëndësisë ekonomike dhe vlerave ushqyese të perimeve.
- Përdorimi i pajisjeve.

- Vlerësimi i kushteve optimale.
- Krahasimi i rezultateve të vitit paraprak.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+projektor
- Lloje të ndryshme të perimeve dhe fidanëve në fushë dhe serrë.
- Katalog të ndryshëm të perimeve dhe fidanëve në fushë dhe serrë .

RM5: Nxënësi dallon llojet e perimeve dhe kultivimin e fidanëve në fushë dhe serra

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë vendin e punës dhe lokacionin për mbjellje
- të caktojë lokacionin e përshtatshëm për tranpiantim;
- të zgjedhë momentin më të përshtatshëm për mbjellje;
- të zgjedhë kultivarët e përshtatshme për situatat e dhëna;
- të përdorë katalogjet për zgjedhjen e drejtë të kultivarëve;
- të përzgjedhë kultivarët sipas kërkesës së tregut;
- të caktojë distancën dhe sasinë e farës për mbjellje;
- të caktojë afatin optimal për mbjellje;
- të caktojë normën e farës për mbjellje duke u bazuar në llojin e farës dhe afatit optimal të mbjelljes;
- të caktojë distancën e mbjelljes sipas standardeve;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i llojeve të perimeve.
- Argumentimi i rëndësisë ekonomike dhe vlerave ushqyesë të perimeve.
- Përdorimi i pajisjeve.
- Vlerësimi i kushteve optimale.
- Krahasimi i rezultateve të vitit paraprak.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+projektor
- Lloje të ndryshme të perimeve dhe fidanëve në fushë dhe serrë.
- Katalog të ndryshëm të perimeve dhe fidanëve në fushë dhe serrë .

RM6: Nxënësi kryen veprime parapërgatitore për mbjelljen e farës

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë vendin e punës dhe lokacionin për mbjellje
- të caktojë lokacionin e përshtatshëm për tranpiantim;
- të zgjedhë momentin më të përshtatshëm për mbjellje;
- të zgjedhë kultivarët e përshtatshme për situatat e dhëna;
- të përdorë katalogjet për zgjedhjen e drejtë të kultivarëve;
- të përzgjedhë kultivarët sipas kërkesës së tregut;
- të caktojë distancën dhe sasinë e farës për mbjellje;
- të caktojë afatin optimal për mbjellje;
- të caktojë normën e farës për mbjellje duke u bazuar në llojin e farës dhe afatit optimal të mbjelljes;
- të caktojë distancën e mbjelljes sipas standardeve;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i duhur i vendit, momentit dhe llojit të kultivarit për mbjellje.
- Vlerësimi i kushteve optimale.
- Krahasimi i rezultateve të viti paraprak.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës.
- Kushtet e përshtatshme atmosferike.
- Materiale shpenzuese.
- Materiale të shkruara.
- Parcelsa/substrati/modulet.
- Pajisjet dhe mjetet e duhura.

RM7: Nxënësi përgatitë tokën për mbjellje dhe mbjell drithërat

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- përzgjedhë saktë veglat e duhura të punës për përgatitjen e tokës për mbjelljen e të lashtave;
- caktojë vendin për përgatitjen e tokës për mbjellje, sipas parabimës dhe përbërjes mekanike të tokës;
- shpërndajë plehrat organike e minerale sipas nevojës së kulturës;
- kryejë punimin e thellë të tokës dhe mbjell drithërat duke respektuar mënyrat, kohën dhe thellësinë e kërkuar, sasinë e farës, sipas zonës dhe llojit të kultivarit.;
- dezinfektojë farën para mbjelljes me dezinfektuesin e duhur;
- piketojë rreshtat për mbjellje sipas largësive midis tyre të përcaktuara më parë;
- mbushë makinen mbjellëse më farën e përzgjedhur;
- kryejë ngjeshjen e lehtë të tokës pas mbjelljes;
- zbatojë me përpikëri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjellje.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Punimi i tokës dhe eliminimi i barërave të këqija Studimi i agro-ekosistemit përreth ngastrës,
- Zgjedhja e kultivarëve dhe përdorimi i farës së shëndosh,
- Mbjellja në kushte të përshtatshme,
- Aplikimi i metodave agroteknike sipas kërkesave të kulturave,
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara
- Substrati-modulet
- Pajisjet dhe mjetet e duhura

RM8: Nxënësi kryen shërbimet agroteknike gjatë rritjes së drithërave

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të respektojë momentin më të përshtatshëm për kryerjen e shërbimeve agroteknike;
- të eliminojë barërat e këqija në varësi të shkallës së infeksionit me dorë ose me masa agroteknike;
- të kryejë plehërimet plotësuese me plehra azotike në varësi të fazave të zhvillimit dhe vatrave me bimësi më të dobët, sipas udhëzimeve;
- të kryejë ujite nëse është e nevojshme në varësi të kushteve të motit;
- të mbaj në mënyrë të saktë shënimet dhe regjistrimet për punën e kryer;

- të zbatojë masa agroteknike kundër rrëzimit të bimëve;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve agroteknike gjatë rritjes së drithërave.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi dhe përdorimi përkatës i kultivarëve dhe varieteteve lokale.
- Identifikimi i sasisë dhe materieve ushqyese të pranishme në tokë.
- Shpjegimi i parakulturës, kultivarëve dhe varieteteve, mundësia e ujitjes.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara
- Parcelsa/substrati/modulet
- Pajisjet dhe mjetet e duhura

Përshkruesi i Modulit: “PRODHIMI I FIDANËVE DHE KULTIVIMI I PERIMEVE NË AMBIENTE TË HAPURA” 10.5 Kredi (105 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi përshkruan prodhimin e fidanëve
- RM2: Nxënësi përgatitë vendin dhe mbjell farën për prodhimin e fidanëve
- RM3: Nxënësi kryen shërbimet pas mbjelljes së farës
- RM4: Nxënësi përgatitë tokën dhe bën mbjelljen e fidanëve
- RM5: Nxënësi përgatitë fidanët për ndërrim
- RM6: Nxënësi mbjell fidanë në vendin e përhershëm
- RM7: Nxënësi kryen shërbimet kulturale pas mbjelljes së fidanëve, në vendin e përhershëm
- RM8: Nxënësi vjelë, seleksionon dhe përgatitë prodhimet perimore për treg

RM1: Nxënësi përshkruan prodhimin e fidanëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë si duhet të themelohet fidanishtja;
- të përshkruajnë kushtet dhe organizimin e punës gjatë formimit të fidanishtes;
- të klasifikojnë fidanishtet sipas kritereve të caktuara;
- të shpjegojnë teknologjinë e prodhimit të materialit fidanor;
- të përshkruajnë agroteknikat e aplikuara në fidanishte;
- të përshkruajnë mënyrën e prodhimit të fidanëve gjenerative;
- të theksojnë përparësitet dhe të metat e prodhimit te fidanëve me fare;
- të rendisin dhe përshkruajnë punët që bëhen ne fidanishte deri te mbjellja e materialit fidanor.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i kushteve kryesore në themelimin e fidanishtes.
- Përzgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës për mbjellje të fidanëve.
- Shpjegimi i teknologjive bashkëkohore të prodhimit të fidanëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës.
- Kushtet e përshtatshme atmosferike.
- Materiale shpenzuese.
- Materiale të shkruara.
- Parcelsa/substrati/modulet.

RM2: Nxënësi përgatitë vendin dhe mbjell farën për prodhimin e fidanëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës për prodhimin e fidanëve;
- të përcaktojë vendin më të përshtatshëm për prodhimin e fidanëve, sipas kritereve të duhura;
- të pastrojë dhe transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur;
- të sigurojë sasinë e nevojshme të farës për mbjellje;
- të sigurojë dhe përgatitë substrat dhe modulet e nevojshme sipas standardeve për mbjellje;
- të kontrollojë cilësinë e punimeve gjatë përgatitjes së vendit për mbjelljen e farës;
- të planifikojë numrin e fidanëve të llojit të bimëve për njësi të sipërfaqes;
- të përzgjedhë teknologjinë që do të përdoret për prodhimin e fidanëve;
- të bëjë qarkullimin bimor;
- të përzgjedhë llojin e farës duke u bazuar në karakteristikat dhe potencialin gjenetik;
- të përcaktojë dhe respektojë afatin e mbjelljes së farës;
- të kryejë ujitjen gjatë procesit të mbjelljes dhe vegjetacionit
- të trajtojë para mbjelljes farën nëse është e nevojshme;

- të mbushë më substrat modulet dhe mbjellë farën sipas teknikës më të përshtatshme me specifikat sipas llojit të bimëve;
- të prodhojë filizat në farishte;
- të përgatit vllajën
- të mbuloj dhe ujit farën pas mbjelljes;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së vendit për prodhimin e fidanëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës për mbjellje të fidanëve.
- Manipulimi i pajisjeve dhe mjeteve të punës.
- Zbatimi përkatës i rregullit teknik.
- Trapiantimin i fidanit.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.
- Përcaktimi i saktë i kohës së mbjelljes së fidanit.
- Zgjedha e kultivarëve të qëndrueshëm.
- Dallon gjendjen shëndetësore të cilësisë së farës dhe gjendja shëndetësore.
- Identifikon mungesën dhe tepricën e makro dhe miro elementeve ushqyese të fidanit.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara
- Parcelsa/substrati/modulet

RM3: Nxënësi kryen shërbimet pas mbjelljes së farës

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialet e nevojshme për kryerjen e shërbimeve pas mbjelljes së farës në farishtë;
- të sigurojë dhe programojë rregullimin e parametrave të nevojshëm të temperaturës;
- të sigurojë sasinë e nevojshme të ujit (lagështisë) për kultivimin e fidanit;
- të sigurojë ndriçim të nevojshëm sipas kërkesave të llojit të fidanit;
- të sigurojë sistemin më të përshtatshëm për ajrosjen e serrës sipas kërkesës së fidanëve;
- të sigurojë materialin më të përshtatshëm për hijesimin e fidanëve;
- të përzgjedhë llojin e ushqimit më të përshtatshëm për rritjen dhe zhvillimin normal të fidanëve;
- të përcaktojë sasinë e nevojshme të ushqimit sipas procesit të rritjes dhe zhvillimit të bimëve;
- të aplikojë dhe zbatojë metodën më të përshtatshme të përdorimit të ushqimit;
- të zbatojë saktë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë prodhimit të fidanëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës.
- Manipulimi i pajisjeve dhe mjeteve të punës.
- Përvetësimi i metodave të plehërimit të bimëve në serra.
- Identifikimi i sistemit të ujitjes me pika.
- Identifikimi i simptomave të mungesës ose tepricës së elementeve ushqyese.
- Zbaton mënyrat e ujitjes në mjedise të mbrojtura, dozat dhe frekuencia e ujitjes.
- Përllogarit nevojën e bimëve për ujë.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës
- Kushtet e përshtatshme atmosferike
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara
- Parcelsa/substrati/modulet
- Pajisjet dhe mjetet e duhura

RM4: Nxënësi përgatitë fidanin për mbjellje

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë ujitjen e nevojshme të farishtes një ditë para shkuljes;
- të kryejë shkuljen dhe bën seleksionimin e fidanëve të shëndoshë sipas treguesve cilësorë
- të përcaktojë kohën e mbjelljes, dendësia dhe thellësia e mbjelljes, në varësi nga lloji i fidanit
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së fidanëve perimor për mbjellje.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Për zgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Ujita e fidanëve para nxjerrjes, shkulja e fidanëve nga farishtja si dhe seleksionimi i fidanëve të shëndosha.
- Transportimi i fidanëve në vendin e mbjelljes.

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Fidanët
- Veglat dhe pajisjet

RM5: Nxënësi përgatitë tokën dhe bën mbjelljen e fidanëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë saktë mjetet dhe pajisjet për punimin e tokës përgatitjen e të tokës përmblidjen e fidanëve;
- të bëjë kalitjen dhe tranzinatimin e fidanëve;
- të planifikojë sipërfaqe për farishte, sipërfaqe për bimët mëmë, sipërfaqe e planifikuar për optoren;
- të planifikoj fusha qarkullimi e ndarë në ngastër sipas nevojës për plotësimin e qarkullimit
- të përdorë sasinë e nevojshme të ujit para nxjerrjes së fidanëve për ndërrim;
- të nxjerrë me kujdes dhe në kohë të duhur fidanët për ndërrim në vend të përhershëm;
- të klasifikojë dhe eliminojë sipas standardeve të parapara fidanët e dëmtuara;
- të bëjë trajtimin mbrojtës të fidanëve para ndërrimit në vend të përhershëm me preparate përkatase.

- të përcaktojë vendin më të përshtatshëm përmblidjen e fidanëve;
- të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet në vendin e duhur;

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Vlerësimi i kushteve optimale përmblidjen e fidanëve
- Për zgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Përgatija e tokës, leheve, trapiantimi dhe kalitja e fidanëve.
- Transportimi me kujdes i materialit (fidanëve) deri në vendin e duhur.
- Përcaktimi i saktë distancën në mes të rreshtave dhe bimëve
- Kontrolli i cilësisë së punimeve gjatë përgatitjes së tokës përgatitjes së tokës përgatitjes së tokës për ngritjen e fidanishtes
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës.
- Kushtet e përshtatshme atmosferike.
- Materiale shpenzuese.

- Materiale të shkruara.
- Parcelsa/substrati/modulet.
- Pajisjet dhe mjetet e duhura.
- Mjetet dhe veglat e punës.
- Kushtet e përshtatshme atmosferike.
- Materiale shpenzuese.
- Parcelsa.

RM6: Nxënësi mbjell fidanë në vendin e përhershëm

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë parcelën;
- të përzgjedhë veglat dhe mjetet e duhura për mbjelljen e fidanëve;
- të përcaktojë mënyrën e mbjelljes së fidanëve sipas kulturave: me gropë, me kunj, me valje etj;
- të realizojë mbjelljen e fidanëve në gropë dhe valje me cilësi;
- të kryejë kontrollin e cilësisë së mbjelljes së fidanëve;
- të kryejë korrigimet e nevojshme në mbjelljen e fidanëve perimor;
- të zbatojë me përpikëri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së fidanëve perimore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Përcaktimi i parcelës dhe mbjellja e saktë e fidanëve.
- Mënyrat e shkuljes dhe transportimin e fidanëve deri në vendin e duhur.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Fidanët
- Veglat dhe pajisjet

RM7: Nxënësi kryen shërbimet kulturale pas mbjelljes së fidanëve, në vendin e përhershëm

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë kontrollin e zënies së fidanëve dhe bëjë zëvendësimin e fidanëve të pazënë me fidanë të rinj;
- të vendosë sistemin e mbështetjes për kulturat perimore përkatëse, lidh me kujdes bimën dhe bëjë ujitjen e saj;
- të kryejë prashitjen, heqë sjetullorët te kulturat përkatëse;
- të kryejë edhe krasitje të gjelbër kur është e nevojshme sipas kulturave perimore;
- të kryejë operacione pune për spërkatje me pompë për mbrojtjen e bimëve nga sëmundje dhe dëmtues të ndryshëm, sipas udhëzimeve të specialistit;
- të kontrollojë rritjen e bimëve për të përcaktuar kohën e pjekjes;
- të zbatojë me përpikëri rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve kulturore pas mbjelljes së fidanëve perimor.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Zbatimi i masave agroteknike gjatë vegjetacionit.
- Zbatimi i saktë i rregullave të sigurimit teknik.

Kushtet e nevojshme:

- Parcelsa
- Fidanët
- Veglat dhe pajisjet
- Preparatet kimike
- Materialet shpenzuese

RM8: Nxënësi vjelë, seleksionon dhe përgatitë prodhimet perimore për treg

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të sigurojë bazën materiale të nevojshme; arka, thasë, kosha, litar etj;
- të përgatitë mjedise për ruajtjen e prodhimit perimor sipas parametrave specifikë të tyre;
- të përcaktojë kohën e pjekjes së prodhimit perimor sipas drejtimit te prodhimit;
- të vjelë me dorë prodhimet perimore sipas specifikave të kulturave perimore;
- të vendosë prodhimet perimore nëpër arka me shumë kujdes;
- të klasifikojë prodhimet perimore sipas llojit të kulturës dhe standardit përkatës;
- të ambalazhojë prodhimet sipas kërkesës së tregut;
- të transportojë, me krahë ose mjete të thjeshta transporti, prodhimet perimore në magazinë;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes, grumbullimit dhe ruajtjes së prodhimit perimor.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedhja e saktë e pajisjeve dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Vjelja, seleksionimi dhe transportimi i duhur i prodhimeve perimore.
- Ruajtja dhe ambalazhimi përkatës i prodhimeve perimore.
- Seleksionimi i prodhimeve perimore sipas standardeve.

Kushtet e nevojshme:

- Materialin e nevojshëm për vjelje,
- Mjetet transportuese
- Depo

Lëmi: Bujqësi

Profili: Teknologji e prodhimeve ushqimore

Klaza XI

(21 orë në javë / 70 kredi)

Klaza dhjetë ka gjashtë module të praktikës profesionale, të ndara sipas orëve, si më poshtë:

	Modulet e praktikës profesionale	Orë (javë, vit)
1	Mirëmbajtje ferme dhe higjiena	1 (35)
2	Teknologjia e prodhimitarise bimore 2	5 (175)
3	Teknologjia e prodhimitarise blegtorale	5 (175)
4	Mekanizmi bujqësor dhe mirëmbajtja e teknikës bujqësore	4 (140)
5	Mbrojtja e bimëve	3 (105)
6	Lëndë zgjedhore profesionale (2)	1 (35)

Shënim: Viti shkollor ka 35 javë në vit dhe një javë mësimore ka 32 orë

Përshkruesi i Modulit: "MIRËMBAJTJA DHE HIGJIENA E FERMËS" 3.5 Kredi (35 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi përgjedh veglat dhe materialet sipas përdorimit të tyre në mirëmbajtjen e fermës

RM2: Nxënësi mirëmban veglat e punës që përdoren

RM3: Nxënësi kujdeset për higjenën e fermës

RM1: Nxënësi përgjedh veglat dhe materialet sipas përdorimit të tyre në mirëmbajtjen e fermës

Nxënësi mirëmban veglat e punës që përdoren

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vegla përkatëse të punës për mirëmbajtjen e fermës;
- të përgjedhë materialet e nevojshme sipas llojit të punimit të mirëmbajtjes së fermës.
- të përdorë veglat dhe procedurën e saktë për mirëmbajtjen e fermës;
- të bëjë ndërrimin e strukturave mbajtëse dhe zëvendësimin e polietilenit (masës plastike)
- të zëvendësojë gypat e sistemit të ujites dhe ngrohjes
- të rregullojë sistemin e ndriçimit dhe hijezimit
- të kontrollojë sistemet e ventilimit
- të përfundojë detyrën me efikasitet
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgjedha e saktë e veglave dhe materialit për mirëmbajtje të fermës.
- Mirëmbajtja e fermës.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Vegla të ndryshme pune.
- Materiale që përdoren për mirëmbajtjen e fermës.
- Katalog për veglave pune.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.

RM2: Nxënësi mirëmban veglat e punës që përdoren për mirëmbajtjen e fermës

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të pastroj veglat nga mbeturinat pas kryerjes së detyrës;
- të lyej me vaj pjesët metalike të veglave;
- të mpreh tehet e veglave punuese;
- të vendos veglat në vendin e caktuar;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes të veglave të punës.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Mirëmbajtja e veglave të punës.
- Zbatimi i saktë i rregullave të sigurimit teknik të ruajtjes së mjedisit.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Vegla të ndryshme pune.
- Materiale që përdoren për mirëmbajtjen e fermës.
- Katalog për vegla pune.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.

RM3: Nxënësi kujdeset për mirëmbajtjen e higjenës në fermë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin për mirëmbajtjen e higjenës së fermës.
- të bëjë pastrimin dhe dezinfektimin e fermës.
- të mbajë shënimet për veprimet e kryera;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes së fermës.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës.
- Identifikimi i rreziqeve gjatë mirëmbajtjes së fermës.
- Manipulimi me mjetet dhe pajisjet e punës.
- Dezinfektimi dhe pastrimi i fermës.
- Zbaton i rregullat e sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë.
- Materiale studimore.
- Video me demonstrime të ndryshme.
- Vegla dhe mjetë të ndryshme pune.
- Preparate dezinfektuese etj.
- Fletë – raport për punë mbi mirëmbajtjen e higjenës në fermë.

Përshkruesi i Modulit: “TEKNOLOGJIA E PRODHIMTARISË BIMORE 2”

17.5 Kredi (175 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi shpjegon morfologjinë, dhe zhvillimin e pemëve frutore dhe hardhisë së rrushit
- RM2: Nxënësi përshkruan shumimin e pemëve frutore dhe hardhisë së rrushit;
- RM3: Nxënësi tregon për hardhinë dhe pemët më të përhapura në vendin tonë dhe ndikimin e faktorëve ekologjik në zhvillimin e tyre;
- RM4: Nxënësi përshkruan ngritjen e pemishtes /vreshtës dhe masat agroteknike për kultivimin e tyre;
- RM5: Nxënësi zbaton mënyrat e shumimit vegjetativ dhe gjenerativ;
- RM6: Nxënësi përgatitë tokën dhe bën mbjelljen fidanëve të pemëve frutore;
- RM7: Nxënësi realizon krasitjen si dhe shërbimet tjera agroteknike

RM1: Nxënësi shpjegon morfologjinë, dhe zhvillimin e pemëve frutore dhe hardhisë së rrushit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë ekonomike të prodhimtarisë pemëtare - vreshtare;
- të shpjegojë vlerën ushqyese të pemëve;
- të tregojë për gjendjen e pemëtarisë dhe vreshtarës në vendin tonë;
- të përshkruajë organet vegjetative dhe gjenerative të pemëve frutore-hardhisë;
- të dallojë grupe të ndryshme të pemëve frutore-hardhisë
- të shpjegojë etapat e rritjes dhe zhvillimit të pemëve frutore;
- të shpjegojë për periudhën e qetësisë dimërore;
- të shpjegojë për periudhën e vegjetacionit;
- të dallojë fenofazat e rritjes së llastarit dhe formimit të sythave;
- të dallojë fenofazat e rritjes dhe pjekjes së frutave;
- të shpjegojë për frutdhënien alternative;
- të shpjegojë faktorët që ndikojnë në rritjen e frutave;
- të shpjegojë plenimin e disa llojeve të pemëve;
- të bëjë ndarjen e pemëve frutore sipas frutave .

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i organeve vegjetative dhe gjenerative.
- Krahasimi i vlerave të rendimenteve të viteve paraprake në Kosovë.
- Dallimi i fazave të rritjes dhe zhvillimit të bimëve.
- Identifikimi i faktorëve që ndikojnë në rritjen dhe pjekjen e frutave.
- Ndarja e pemëve sipas llojit të frutave.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa.
- Laboratori.
- Materiale të shkruara.
- Kompjuter+Projektor.
- Lloje të ndryshme të pemëve.
- Katalog të ndryshëm të pemëve dhe hardhisë.

RM2: Nxënësi përshkruan shumimin e pemëve frutore dhe hardhisë së rrushit;

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë mënyrat e shumimit të pemëve frutore;
- të dijë çka është fidanishtja dhe pjesët e saj;
- të shpjegojë mënyrat e shartimit;
- të shpjegojë stratifikimin e farave;

- të dijë për mbjelljen e farave në farishte dhe shërbimet pas mbjelljes së tyre;
- të dallojë veglat dhe materialin për shartim;
- të dallojë llojet e nënshartesave dhe mbi shartesave;
- të dijë për kujdesin e nënshartesave dhe fidanëve shartesore;
- të shpjegojë nxjerrjen, klasifikimin, ruajtjen dhe transportimin e fidanëve të pemëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Pëshkrimi i mënyrave të shumimit të pemëve sipas llojeve.
- Përshkrimi i mënyrës së shartimit dhe teknikave të saj.
- Nxjerra, klasifikimi, ruajtja dhe transportimi i fidanëve të pemëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të pemëve
- Katalog të ndryshëm të pemëve dhe hardhisë

RM3: Nxënësi tregon për hardhinë dhe pemët më të përhapura në vendin tonë dhe ndikimin e faktorëve ekologjik në zhvillimin e tyre;

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë dhe vlerën ekonomike të pemëve frutore-hardhisë;
- të dijë për llojet e pemëve frutore – hardhisë;
- të bëjë klasifikimin llojeve të pemëve;
- të dallojë kultivarët (varietetet) e pemëve- hardhisë.
- të shpjegojë faktorët klimatik që ndikojnë në zhvillimin e pemëve frutore;
- të shpjegojë rëndësinë e tokës dhe të ushqyerit e pemëve frutore;
- të përshkruajë vetit fizike, kimike dhe biologjike të tokës;
- të shpjegojë pozitën e tokës dhe lartësinë mbidetare;
- të përshkruajë kushtet ekonomike të prodhimtarisë pemëtare.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përpilimi i listës së kulturave me levërdi ekonomike që do të mbillen.
- Përcaktimin e ndikimit të faktorëve ekologjik në prodhimtarinë e pemëve frutore.
- Vlerësimin e tokës sipas pozitës dhe lartësisë mbidetare.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të pemëve frutore
- Katalog të ndryshëm pemëve frutore
- Materiale shpenzuese (Fidanë, drunj dekorativ etj.)
- Materiale të shkruara

RM4: Nxënësi përshkruan ngritjen e pemishtes – vreshtës dhe masat agroteknike për kultivimin e tyre;

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të hartojë projektin për ngritjen e pemishtes ;
- të shpjegojë mënyrat e mbjelljes së pemëve;
- të dijë punët hulumtuese për ngritjen e pemishtes;
- të shpjegojë për përgatitjen e tokës për mbjellje;

- të përshkruajë materialin për mbjellje;
- të përshkruajë piketimin dhe caktimin e distancës gjatë mbjelljes;
- të shpjegojë për zgjedhjen e llojit të kultivarëve;
- të shpjegojë kohën e mbjelljes dhe distancat për mbjellje të fidanëve.
- të shpjegojë rëndësinë e punimit të tokës në pemishte;
- të përshkruajë teknikën e punimit të tokës;
- të shpjegojë rëndësinë e plehërimit dhe ujitjes;
- të shpjegojë rëndësinë e mbrojtjes dhe të krasitjes të pemëve frutore dhe hardhisë;
- të përshkruajë format e kurorave të pemëve frutore dhe hardhisë.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Zbatimi i projekteve për ngritjen e pemishtes.
- Zbatimi i metodave të duhura për mbjelljen e fidanëve.
- Njohja e pajisjeve për plehërimin dhe ujitjen e pemëve në pemishte.
- Përcaktimi i kohës së volitshme për luftimin e dëmtuesve.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa.
- Materiale të shkruara.
- Kompjuter+Projektor.
- Lloje të ndryshme të pemëve frutore.
- Katalog të ndryshëm pemëve frutore.

RM5: Nxënësi zbaton mënyrat e shumimit vegjetativ dhe gjenerativ;

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë vendin më të përshtatshëm për shtimin e pemëve frutore;
- të përzgjedhë veglat dhe punës;
- të përgatitë tokën sa ma mirë për mbjelljen e farave;
- të përgatitë dhe largon mbeturinat nga fara;
- të mbjellë farat më kujdes në farishtë;
- të bëjë zgjedhjen e copave dhe përpajave dhe përgatitë ato për mbjellje;
- të vendosë etiketat në fidanë;
- të caktojë vendin për shartim;
- të zgjedhë nënshartesat për shartim sipas standardeve;
- të zgjedhë mbishartesën ose sythin për shartim;
- të vendosë më kujdes mbi shartesën në prerjen e nën shartesës;
- të lidhë vendin e shartuar; analizon efektet e shartimit; largon materialin lidhës nga vendi i shartuar;
- të kryejë shërbimet agroteknike gjatë rritjes;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë shtimit të pemëve frutore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Mënyrat dhe teknikat e shumimit dhe shartimit.
- Përdorimi i saktë i mjeteve dhe veglave të punës.
- Kujdesi gjatë bartjes së materialit fidanor.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës.
- Kopsht, pemëtore mëmë, fidanishte, copa, fara.
- Vegla të ndryshme pune, brisqe shartimi, gërshërë për krasitje, sharrë, metër, shirit, piketa dhe vegla tjera të nevojshme që përdoren për punimin e tokës dhe shartimin e pemëve frutore.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike për mbrojtjen e pemëve.

- Fletë – raport për punë.

RM6: Nxënësi përgatitë tokën dhe bën mbjelljen fidanëve të pemëve frutore;

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e punës;
- të përzgjedhë materialin fidanor;
- të bëjë hapjen e gropave në mënyrë korrekte;
- të përdorë sasinë e nevojshme të plehut;
- të përgatitë fidanët për mbjellje sipas standardeve;
- të mbjellë dhe ujit në mënyrë korrekte fidanët;
- të vendosë shtyllat për mbështetje; verifikojë punën e bërë;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes të fidanëve të

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Njohja e pajisjeve për plehërimin dhe ujitjen e pemëve në pëmishte.
- Caktimi i lokacionit, lëvrimi, plehërimi dhe punimi plotësues i tokës.
- Përcaktimi i kohës së volitshme për luftimin e dëmtuesve.
- Kryerja e punëve operative dhe masave agroteknike.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës.
- Kopsht, pemëtore mëmë, fidanishte, copa, fara.
- Vegla të ndryshme pune, brisqe shartimi, gërshtëre për krasitje, sharrë, metër, shirit, piketa dhe vegla tjera të nevojshme që përdoren për punimin e tokës dhe shartimin e pemëve frutore.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike për mbrojtjen e pemëve.
- Fletë – raport për punë

RM7: Nxënësi realizon krasitjen si dhe shërbimet tjera agroteknike

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat e punës;
- të lidhë fidanin në mënyrë korrekte;
- të përdorë metodën e duhur në krasitje;
- të caktojë formën e kurorës sipas kërkesës dhe llojit të pemës;
- të kryejë më përpikni shërbimet agroteknike;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë krasitjes dhe shërbimeve tjera të pemëve frutore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Sigurimi i veglave të punës dhe realizimi i krasitjes së pemëve dhe hardhisë se rrushit.
- Kryerja e të gjitha shërbimeve agroteknike.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës.
- Kopsht, pemëtore mëmë, fidanishte, copa, fara.
- Vegla të ndryshme pune, brisqe shartimi, gërshtëre për krasitje, sharrë, metër, shirit, piketa dhe vegla tjera të nevojshme që përdoren për punimin e tokës dhe shartimin e pemëve frutore.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike për mbrojtjen e pemëve.
- Fletë – raport për punë.

Përshkruesi i Modulit: “TEKNOLOGJIA E PRODHIMTARISË BLEGTORALE”

17.5 Kredi (175 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi argumenton rëndësinë dhe prejardhjen e llojeve kryesore të kafshëve shtëpiake
- RM2: Nxënësi dallon vetitë morfologjike dhe fiziologjike të kafshëve shtëpiake
- RM3: Nxënësi interpreton shumimin dhe seleksionimin - zgjedhjen e kafshëve shtëpiake
- RM4: Nxënësi përshkruan mbarështimin dhe ushqimin e kafshëve shtëpiake
- RM5: Nxënësi dallon përtypësit - ripërtypësit dhe rëndësinë ekonomike të rritjes së tyre
- RM6: Nxënësi tregon për bletarinë dhe rëndësinë ekonomike të rritjes së tyre
- RM7: Nxënësi përgatit racionet dhe ushqen kafshët e fermës duke përdorur metodën më të përshtatshme
- RM8: Nxënësi kujdeset për kafshët e fermës gjatë kullotjes në mjedise të hapura.

RM1: Nxënësi argumenton rëndësinë dhe prejardhjen e llojeve më të rëndësishme të kafshëve shtëpiake

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e prodhimtarisë blektorale;
- të shpjegojë evolucionin e kafshëve shtëpiake dhe kohën e zbutjes së tyre;
- të përshkruajë përbërjen e bimëve;
- të përshkruajë përbërjen e organizmit të shtazëve;
- të tregojë për prejardhjen e llojeve të ndryshme të kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë në veçanti prejardhjen e gjedheve;
- të shpjegojë prejardhjen e deleve dhe dhive;
- të shpjegojë prejardhjen e derrit, kalit dhe shpezëve

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i llojeve të kafshëve shtëpiake dhe ruajtja e racave të pastërtë.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për mësimin teorik.
- Laborator i kompletuar me mjetë pune.
- Fotografi më produkte blektorale dhe të kafshëve gjatë periudhave të ndryshme.
- Katalogë të ndryshme.
- Mostra të përmbajtjes së organizmit të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të ushqimit të kafshëve shtëpiake.
- Mostra të ushqimit voluminoz, të koncentruar dhe sillazhit.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake.
- Fotografi të racave të ndryshme të kafshëve të ndryshme shtëpiake.
- Park përritjen e bletëve.
- Vegla pune, orendi dhe pajisje për të punuar me bletën.
- Veshje speciale, maska përfytyrën.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, Kompjuter, Internet, LCD, Grafoskopi).
- Teksti i prodhimtarisë blektorale, doracak, praktikume, fletore pune.

RM2: Nxënësi dallon vetitë morfologjike dhe fiziologjike të kafshëve shtëpiake

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë vetitë morfologjike dhe fiziologjike të kafshëve shtëpiake;
- të përshkruajë kokën, gjoksin, barkun, lëkurën e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë konstruksionin e tyre;
- të përshkruajë tipet e konstruksionit

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi tipave të konstruksioneve të kafshëve.
- Dallimi i funksioneve anatomike dhe fiziologjike të kafshëve.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

Mjedis i përshtatshëm për mësimin teorik.

- Laborator i kompletuar me mjete pune.
- Fotografi më produkte blegtoriale dhe të kafshëve gjatë periudhave të ndryshme.
- Katalogë të ndryshme.
- Mostra të eshtrave të kafshëve.
- Metër dhe litar për matjen e eksterierit të kafshëve.
- Mostra të përbajtjes së organizmit të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake.
- Fotografi të racave të ndryshme të kafshëve të ndryshme shtëpiake.
- Park për rritjen e bletëve.
- Vegla pune, orendi dhe pajisje për të punuar me bletën.
- Veshje speciale, maska për fytyrën.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, Kompjuter, Internet, LCD, Grafoskopi).
- Teksti i prodhimtarisë blegtoriale, doracak, praktikume, fletore pune.

RM3: Nxënësi interpreton shumimin dhe seleksionimin - zgjedhjen e kafshëve shtëpiake

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë shumimin e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë mënyrat e mbarështimit të kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë përritjen dhe zhvillimin e kafshëve shtëpiake;
- të tregojë përkryqezimin e racave, sojeve të kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë rëndësinë e panaireve dhe ekspozitave të kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë seleksionimin e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë seleksionimin natyral dhe artificial;
- të përshkruajë matjen dhe poentimin e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë ndryshueshmërinë e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë stérkeqjen e kafshëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i mënyrave të mbarështimit të kafshëve shtëpiake.
- Përshkrimi i mënyrave të kryqëzimit në mes racave.
- Dallimi i llojeve dhe racat e kafshëve shtëpiake në bazë të tipeve të konstruksionit, funksioneve anatomike dhe fiziologjike të kafshëve.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për mësimin teorik.
- Laborator i kompletuar me mjete pune.
- Fotografi më produkte blegtoriale dhe të kafshëve gjatë periudhave të ndryshme.
- Katalogë të ndryshme.
- Mostra të eshtrave të kafshëve.
- Metër dhe litar për matjen e eksterierit të kafshëve.
- Mostra të përbajtjes së organizmit të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të ushqimit të kafshëve shtëpiake.
- Mostra të ushqimit voluminoz, të koncentruar dhe sillazhit.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake.

- Fotografi të racave të ndryshme të kafshëve të ndryshme shtëpiake.
- Park për rritjen e bletëve.
- Vegla pune, orendi dhe pajisje për të punuar me bletën.

RM4: Nxënësi përshkruan mbarështimin dhe ushqimin e kafshëve shtëpiake

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e kultivimit të kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë kultivimin jashtë farefisni së kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë për rëndësinë e proteinave në zhvillimin e kafshëve shtëpiake;
- të shpjegojë për rëndësinë e yndyrave, karbohidrateve dhe materieve minerale në zhvillimin e kafshëve;
- të shpjegojë rëndësinë e ushqimit të kafshëve shtëpiake;
- të bëjë klasifikimin e ushqimit të kafshëve shtëpiake;
- të përcaktojë cilësinë dhe sasinë e ushqimit të kafshëve;
- të shpjegojë ushqimin voluminoz dhe të koncentruar të kafshëve;
- të hartojë një racion për lopët qumështore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i mënyrave të mbarështimit të kafshëve shtëpiake
- Seleksionimi i kafshëve shtëpiake dhe mënyra e ushqimit të tyre.
- Dallimi i llojeve dhe përbërësve të ushqimeve.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për mësimin teorik.
- Laborator i kompletuar me mjete pune.
- Fotografi më produkte blegtorale dhe të kafshëve gjatë periudhave të ndryshme.
- Katalogë të ndryshme.
- Mostra të eshtrave të kafshëve.
- Metër dhe litar për matjen e eksterierit të kafshëve.
- Mostra të përbajtjes së organizmit të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të ushqimit të kafshëve shtëpiake.
- Mostra të ushqimit voluminoz, të koncentruar dhe sillazhit.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake.
- Fotografi të racave të ndryshme të kafshëve të ndryshme shtëpiake.
- Park për rritjen e bletëve.
- Vegla pune, orendi dhe pajisje për të punuar me bletën.
- Veshje speciale, maska përfytëren.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, Kompjuter, Internet, LCD, Grafoskop).
- Teksti i prodhimtarisë blegtorale, doracak, praktikume, fletore pune.

RM5: Nxënësi dallon përtypësit - ripërtypësit dhe rëndësinë ekonomike të rritjes së tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë ekonomike të rritjes së gjedhëve;
- të shpjegojë tipet e racave të gjedhëve;
- të dallojë gjedhet për punë, qumësht dhe të kombinuara;
- të përshkruajë mënyrat e rritjes së gjedheve;
- të shpjegojë biologjinë e shumimit të gjedhëve;
- të tregojë për veprimin më lopët pas pjelljes;
- të përshkruajë mënyrat e rritjes dhe rëndësinë ekonomike të deleve;
- të dijë përfundim e rritjes së deleve në vendin tonë dhe botë;
- të dallojë tipet, racat e deleve dhe mënyrat e mbarësimit të tyre

- të shpjegojë për rëndësinë e kujdesit të deleve pas pjelljes
- të shpjegoj rëndësinë ekonomike të rritjes së kuajve;
- të dallojë tipet e kuajve dhe përshkruajë eksterierin e tyre;
- të përshkruajë mënyrat e rritjes së kuajve;
- të shpjegojë biologjinë e shumimit të kuajve;
- të tregojë për rëndësinë e kujdesit pas pjelljes;
- të përshkruajë mënyrat e rritjes dhe rëndësinë ekonomike të derrave;
- të dallojë tipet dhe racat e derrave;
- të shpjegojë për mënyrat e mbarësimit të derrave;
- të shpjegojë për insiminimin artificial të dosave;
- të përshkruajë mënyrat e rritjes dhe rëndësinë ekonomike të shpezëve;
- të dallojë tipet dhe racat e shpezëve;
- të shpjegojë për mënyrat e shumimit të shpezëve ;
- të dallojë çeljen natyrale të zogjve nga ajo artificiale

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i mënyrave të mbarështimit të kafshëve shtëpiake.
- Përshkrimi i kujdesit për kafshët mbarsë dhe gjatë procesit të lindjes.
- Dallimi i racave qumështore, të kombinuara, për prodhimin e mishit, etj.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Dallimi i mënyrave të mbarështimit të kafshëve shtëpiake.
- Përshkrimi i mënyrave të kryqëzimit në mes racave.
- Dallimi i llojeve dhe racave të kafshëve shtëpiake.
- Dallimi i tipeve të konstruksioneve të kafshëve.
- Përshkrimi i funksioneve anatomike dhe fiziologjike të kafshëve.
- Identifikimi dhe përdorimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për mësimin teorik.
- Laborator i kompletuar me mjete pune.
- Fotografi më produkte blegtoreale dhe të kafshëve gjatë periudhave të ndryshme.
- Katalogë të ndryshme.
- Metër dhe litar për matjen e eksterierit të kafshëve.
- Mostra të përbajtjes së organizmit të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake pas lindjes.
- Fotografi të racave të ndryshme të kafshëve të ndryshme shtëpiake.
- Park përritjen e bletëve.
- Vegla pune, orendi dhe pajisje për të punuar me bletën.
- Veshje speciale, maska përfytyn.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, Kompjuter, Internet, LCD, Grafoskopi).
- Teksti i prodhimtarisë blegtoreale, doracak, praktikume, fletore pune.
- Mostra të eshtrave të kafshëve.
- Skema të përgatitjes të ushqimit të kafshëve shtëpiake.
- Mostra të ushqimit voluminoz, të koncentruar dhe sillazhit.
- Skema të përgatitjes të racionit të kafshëve shtëpiake.

RM6: Nxënësi tregon për bletarinë dhe rëndësinë ekonomike të rritjes së tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë ekonomike të rritjes së bletarisë;
- të tregojë përkushtet e zhvillimit të bletarisë;
- të përshkruajë karakteristikat morfologjike, anatomike dhe fiziologjike të bletës;
- të tregojë rrugët e formimit të mjaltit;

- të shpjegojë etapat e zhvillimit të bletarisë;
- të tregojë periudhat e kullotës kryesore për bletë;
- të shpjegojë mënyrat dhe kohën më të përshtatshme për vjeljen e mjaltit;
- të shpjegojë për sëmundjet dhe dëmtuesit kryesor të bletëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Dallimi i periudhave të kullotjes së bletëve dhe formimit të mjaltit.
- Identifikimi i dëmtuesve dhe sëmundjeve të bletëve.
- Vjelja e mjaltit.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjetet dhe veglat e punës
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara
- Materiale studimore.
- Fletë raport për punë.
- Mjetet vizuale.

RM7: Nxënësi përgatit rationet dhe ushqen kafshët e fermës duke përdorur metodën më të përshtatshme

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë mjetet dhe veglat e punës;
- të përzgjedhë llojin e ushqimit duke ju përshtatur kërkesave dhe llojit të kafshës;
- të kositë, terë dhe grumbullon sipas standardeve dhe kërkesave;
- të klasifikojë dhe përzija lloje të ushqimit;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes të racioneve ushqimore për kafshët e fermës.
- të bëjë pastrimin e grazhdit në mënyrë korrekte;
- të llogaritë përpiktë kërkesat totale për një kafshë për një periudhë të dhenë;
- të vlerësojë cilësinë e ushqimit nëpërmjet ekzaminimit fizik;
- të zbatojë rregullat e përdorimit dhe ruajtjes së ushqimit;
- të respektojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Dallimi i llojeve të ushqimeve sipas racave të kafshëve shtëpiake dhe përzgjedhja e tyre.
- Zbatimi i rregullave të përdorimit dhe ruajtjes së ushqimit.
- Mbajtja e higjienën në grazhdin për ushqimin e kafshëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Vegla dhe mjetet e punës.
- Fermë bujqësore të kafshëve.
- Tokë e mbjellur me ushqime të kafshëve.
- Punishte ushqimi.
- Depo ushqimi.
- Materiale studimore dhe video me demonstrime të ndryshme
- Ushqimet voluminoze dhe të koncentruar.
- Receptura.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj.
- Mjetet vizuale.

RM8: Nxënësi kujdeset për kafshët e fermës gjatë kullotjes në mjedise të hapura.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjedisin për kullotjen e kafshëve;
- të lëshojë kafshët në fushë të hapur;
- të ndalojë kafshët ne vendin më të përshtatshëm për kullotje;
- të ruajë më kujdes tufën e kafshëve në fushë të hapur dhe kthen ato në fermë;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit të kafshëve shtëpiake.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Për zgjedha e mjedisit për kullotjen e kafshëve shtëpiake.
- Kujdesi për sigurinë e kafshëve gjatë kullotjes.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Vegla dhe mjetet e punës.
- Fermë bujqësore të kafshëve.
- Ushqimet voluminoze dhe të koncentruar.
- Receptura.
- Materiale studimore dhe video me demonstrime të ndryshme.
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj.
- Mjetet vizuale.

PËRSHKRUESI I MODULIT: "MEKANIZMI BUJQËSOR DHE MIRËMBAJTJA E TEKNIKËS BUJQËSORE"

14 Kredi (140 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi dallon makinat për punimin themelor dhe plotësues të tokës
- RM2: Nxënësi dallon makinat ngarkuese dhe shpërndarësit e plehut
- RM3: Nxënësi dallon makinat mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse
- RM4: Nxënësi dallon makinat për korrjen-shirjen e drithërave, makinat për përgatitjen e ushqimit të kafshëve
- RM5: Nxënësi dallon makinat për vjeljen dhe grumbullimin e produkteve bujqësore
- RM6: Nxënësi përdor makinat shpërndarëse të plehut.
- RM7: Nxënësi përgatit dhe përdor makinat mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse.
- RM8: Nxënësi përdor makinat për mbrojtjen e bimëve nga sëmundjet dhe dëmtuesit.

RM1: Nxënësi dallon makinat për punimin themelor dhe plotësues të tokës

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë makinat për punimin themelor të tokës; ndërtimin dhe funksionimin e tyre;
- të bëjë klasifikimin e tyre;
- shpjegojë mënyrën e përdorimit, mirëmbajtës ,dhe defektet e mundshme gjatë punës
- të shpjegojë rëndësinë e përdorimit të makinave për punimin plotësues të tokës;
- të tregojë ndërtimin dhe funksionimin e makinave për punimin plotësues të tokës;
- të dallojë dhe përshkruaj pjesët kryesore të këtyre makinave;
- të tregojë mënyrën e përdorimit të tyre dhe rëndësinë e mirëmbajtjes së makinave për punimin plotësues të tokës.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i makinave për punimin themelor dhe plotësues të tokës.
- Përshkrimi i ndërtimit dhe funksionimit të makinave për punimin plotësues të tokës.

Kushtet e nevojshme:

- Farma bujqësore.
- Katalogjet dhe prospektet.
- Pjesë të makinave për punim themelor të tokës.
- Pjesë të makinave për punimin plotësues të tokës.

RM2: Nxënësi dallon makinat ngarkuese dhe shpërndarësit e plehut

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë ndërtimin dhe funksionimin e makinave shpërndarëse dhe ngarkuese të plehut;
- të përshkruajë makinat për shpërndarjen e plehut;
- të bëjë klasifikimin e tyre;
- të shpjegojë ndërtimin e makinave ngarkuese të plehut te stallës dhe llojet e tyre;
- të shpjegoje për shpërndarësit të lëngut të stallës;
- të tregojë rëndësinë e përdorimit të tyre;
- të përshkruajë pjesët funksionale të këtyre makinave.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i llojeve të makinave për shpërndarjen e plehrave.
- Dallimi i llojeve të makinave ngarkuese te plehut te stallës.
- Përdorimi i makinave të nevojshme sipas llojit të plehut.

Kushtet e nevojshme:

- Mekanizmi bujqësor.
- Makinat për shpërndarjen e plehrave.
- Mekanizmi ngarkues i plehut të stallës.
- Skema të shpërndarjes së plehrave.

RM3: Nxënësi dallon makinat mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të ketë njohuri të përgjithshme për makinat mbjellëse dhe rëndësia e makinave mbjellëse;
- të përshkruajë ndërtimin dhe funksionimin e makinave mbjellëse, të bëjë dallimin e makinave mbjellëse sipas funksionit të tyre;
- të shpjegojë për defektet e thjeshta që mund të ndodhin gjatë punës;
- të përshkruajë pjesët kryesore të funksionit të makinave mbledhëse;
- të shpjegojë parimet kryesore të makinave mbledhëse;
- të shpjegojë rëndësinë e përdorimit të makinave kositëse dhe mbledhëse;
- të shpjegojë ndërtimin dhe funksionimin e tyre;
- të shpjegojë parimet kryesore të makinave kositëse dhe mbledhëse
- të përshkruajë pjesët funksionale të këtyre pajisjeve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi i makinave mbjellëse sipas funksionit të tyre.
- Klasifikimi i llojeve të makinave kositëse dhe funksionimi i tyre si dhe llojet e rastelave për tharjen e barit.

Kushtet e nevojshme:

- Mekanizmi bujqësor.
- Skemat për përdorimin e makinave mbjellëse.
- Pjesët e makinave mbjellëse.
- Vizatime teknike të makinave mbjellëse.
- Fotografi gjatë procesit të kositjes.
- Skema për mënyrat e kositjes.
- Pjesët rezerve të makinave kositëse dhe mbjellëse.
- Pjesët rezerve për shpërndarjen e plehrave.
- Skema të makinave mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse.

RM4: Nxënësi dallon makinat për korrjen-shirjen e drithërave, makinat për përgatitjen e ushqimit të kafshëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë ndërtimin dhe funksionimin e autokombajnave;
- të bëjë klasifikimin sipas procesit të punës; përshkruajë pjesët kryesore funksionale;
- të shpjegojë për rëndësinë e përdorimit dhe parimet kryesore të punës së këtyre makinave;
- të përshkruajë ndërtimin dhe funksionimin e makinave për përgatitjen e ushqimit të kafshëve; te përshkruajë ndërtimin e makinave mjelëse dhe pajisjeve te tjera blegtore
- të shpjegojnë rëndësinë e përdorimit të këtyre makinave; përshkruajë pjesët funksionale të tyre;
- të shpjegojë tipet e makinave për përgatitjen e ushqimit të kafshëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i llojeve të autokombajnave në bazë të destinimit (korrjes se kulturave bujqësore).
- Dallimi i llojeve të autokombajnave për silazhim.
- Dallimi i llojeve të makinave mjelëse dhe pajisjet tjera ne fermë.
- Kujdesi për mjetet transportuese te ushqimet e kafshëve.

Kushtet e nevojshme:

- Skema për procesin e korrje-shirjes së drithërave.
- Fotografi për autokombajna.
- Pjesë të autokombajnave.

RM5: Nxënësi dallon makinat për vjeljen dhe grumbullimin e produkteve bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e makinave vjelëse klasifikuese dhe dezinfektuese;
- të përshkruajë ndërtimin dhe funksionimin e këtyre makinave;
- të përshkruajë pjesët funksionale të këtyre makinave;
- të tregojë për rëndësinë e përdorimit të makinave vjelëse dhe grumbulluese.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i makinave për vjelljen dhe grumbullim te produkteve pemëtarë.
- Dallimi i makinave për vjeljen e fryteve nëntokësore.

Kushtet e nevojshme:

- Fermat bujqësore.
- Veglat dhe mjetet e nevojshme per vjelje dhe grumbullimin e produkteve.
- Pjesë të mundshme të këtyre makinave.
- Fotografi të mjediseve gjatë grumbullimit të prodhimeve.
- Katalogë dhe prospekte.
- Pjesë të ndryshme të makinave për nxjerrjen dhe grumbullimin e prodhimeve.

RM6: Nxënësi përdor makinat shpërndarëse të plehut.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë makinën shpërndarëse sipas llojit të plehut (kimik ose organik);
- të vëré në punë shpërndarësin e plehut sipas manualit përkatës;
- të plehërojë një sipërfaqe të dhënë;
- të zbatoj rregullat e sigurisë e të ruajtjes së mjedisit gjatë shpërndarjes së plehut më makina shpërndarëse.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha dhe përdorimi i saktë i pajisjeve për shpëndarjen e plehut.
- Shpërndarja e duhur e plehut.
- Zbatimi i rregullave për ruajtjen e mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor me një diferencial.
- Rimorkio dy rrotëshe.
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Pajisje punuese, plug, frezë, kultivator, makina mbjellëse.
- Shesh për realizimin e sigurt të ngasjes me traktor.
- Mjedise për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë gratasatimi, vaj, graso(yndryrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

RM7: Nxënësi përgatit dhe përdor makinat mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm për mirëmbajtjen e makinave mbjellëse para përdorimit;
- të përzgjedhë makinën mbjellëse dhe përdorë metodën më të përshtatshme për mbjellje
- të bëjë kontrollimin dhe zëvendësimin e gypave dhe disqeve për përcjelljen e farës;
- të verifikojë bashkëngjitet e makinës mbjellëse;
- të kryejë regjistrimin e zakonshëm;
- të caktojë sasinë e farës dhe thellësinë e mbjelljes;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë vendosjes në veprim të makinave mbjellëse;
- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm për mirëmbajtjen e makinave kositëse dhe mbledhëse para përdorimit;

- të përgjedhë makinat kositëse dhe mbledhëse për punë dhe përdor metodat me te përshtatshme për kositje dhe mbledhje;
- të verifikojë bashkëngjitjen e makinave kositëse dhe mbledhëse;
- të kryejë regjistrimin e zakonshëm;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë vendosjes në veprim të makinave kositëse dhe mbledhëse.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Kontrollimi dhe përgatitja e makinës mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse para përdorimit.
- Përdorimi i metodave përkatëse për mbjellje, kositëse dhe mbledhëse.
- Zbatimi i saktë i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes, kositjes dhe mbledhjes.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor me një diferencial.
- Rimorkio dy rrotëshe.
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Makina mbjellëse, kositëse dhe mbledhëse.
- Shesh për realizimin e sigurt të ngasjes me traktor.
- Mjedise për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë gratasimi, vaj, graso(yndyrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

RM8: Nxënësi përdor makinat për mbrojtjen e bimëve nga sëmundjet dhe dëmtuesit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgjedhë makinën spërkatëse më të përshtatshme për mbrojtje të bimëve;
- të verifikojë bashkëngjitjen e makinës mbrojtëse për traktor;
- të bëjë regjistrimin stacionar dhe fushor për llojin e pajisjeve të makinës spërkatëse;
- të zbatojë metodat më të përshtatshme për spërkatje-pluhurosje;
- të mbushë në mënyrë korrekte makinën më preparat për mbrojtje të bimëve;
- të caktojë sasinë dhe kohën më të përshtatshme të përdorimit të preparatit;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinës për mbrojtjen e bimëve;

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgjedhja e makinës përkatëse për spërkatje.
- Përgjedhja e preparateve të nevojshme për sëmundjen përkatëse.
- Spërkatja dhe pluhurosja e duhur sipas llojit të bimëve.
- Zbatimi i saktë i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë spërkatjes.

Kushtet e nevojshme:

- Traktor me një diferencial.
- Rimorkio dy rrotëshe.
- Pajisje që vendosen në traktor, për punime të ndryshme.
- Makina spërkatëse dhe preparatet e nevojshme kimike.
- Shesh për realizimin e sigurt të ngasjes me traktor.
- Mjedise për të kryer shërbimet ditore e periodike në traktor.
- Çelësa, pompë gratasimi, vaj, graso(yndyrë) dhe lëndë të djegshme (naftë e benzinë).

Përshkruesi i Modulit: “MBROJTJA E BIMËVE” 10.5 Kredi (105 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi përshkruan sëmundjet e bimëve
- RM2: Nxënësi përshkruan sëmundjet e drithërave
- RM3: Nxënësi përshkruan sëmundjet e perimeve dhe bimëve industriale
- RM4: Nxënësi përshkruan sëmundjet e pemëve dhe hardhisë
- RM5: Nxënësi tregon pér klasën e insekteve dhe morfologjinë e tyre
- RM6: Nxënësi tregon pér dëmtuesit polifagë dhe të drithërave
- RM7: Nxënësi tregon pér dëmtuesit e bimëve industriale dhe foragjere
- RM8: Nxënësi tregon pér dëmtuesit polifagë të pemëve dhe hardhisë
- RM9: Nxënësi tregon pér metodat e luftimit të sëmundjeve, dëmtuesve dhe barojave të këqija
- RM10: Nxënësi përdor pesticide pér luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesve të bimëve

RM1: Nxënësi përshkruan sëmundjet e bimëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e mbrojtjes së bimëve;
- të shpjegojë njohuritë themelore mbi sëmundjet e bimëve;
- të përshkruajë shkaktarët e sëmundjeve të bimëve;
- të përshkruan dëmtuesit e bimëve
- të shpjegoj pér shkaktarët e përhapjes së patogenëve
- të shpjegojë mënyrat e përhapjes së patogenëve;
- të përshkruajë ndikimin që luajnë faktorët abiotikë në paraqitjen e sëmundjeve;
- të shpjegojë klasifikimin e patogenëve.
- të klasifikoj mjetet kimike pér mbrojtjen e bimëve

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Identifikimi i sëmundjeve të bimëve dhe klasifikimi i tyre.
- Identifikimi i faktorëve të ambientit të jashtëm.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM2: Nxënësi përshkruan sëmundjet e drithërave

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë sëmundjet e ndryshme të drithërave;
- të shpjegojë simptomat e sëmundjes së drithërave;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e patogenëve;
- të shpjegojë mënyrat e luftimit të patogenëve preparatet që përdorën pér këtë qëllim.
- të shpjegojë pér preparatet që përdorën pér luftimin e sëmundjeve të drithërave.
- të përshkruaj sëmundjen e ndryshkut të drithërave.
- të shpjegoj pér hirin e drithërave.
- të shpjegoj pér shkaktarët e rënies së bimëve.
- të përshkruaj kalbëzimin e kallirit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Identifikimi i shkaktarëve dhe sëmundjeve të drithërave.

- Përshkrimi i masave preventive.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Farëra të ndryshme të drithërave
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM3: Nxënësi përshkruan sëmundjet e perimeve dhe bimëve industriale

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë sëmundjet e ndryshme të perimeve;
- të shpjegojë dëmet e vrugut të domates;
- të përshkruajë faktorët që ndikojnë në paraqitjen e sëmundjeve;
- të bëjë klasifikimin e patogenëve të perimeve;
- të shpjegojë masat mbrojtëse nga këta patogen;
- të shpjegojë sëmundjet e bimëve industriale;
- të bëjë klasifikimin e këtyre patogenëve;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e patogenëve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Identifikimi i shkaktarëve dhe sëmundjeve të perimeve dhe bimëve industriale.
- Përshkrimi i masave preventive dhe rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM4: Nxënësi përshkruan sëmundjet e pemëve dhe hardhisë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë sëmundjet e ndryshme të pemëve;
- të shpjegojë mënyrat e përhapjes të këtyre sëmundjeve;
- të bëjë klasifikimin e tyre;
- të shpjegojë dëmet që sjellin këto sëmundje;
- të shpjegojë mënyrat e luftimit të patogenëve dhe preparatet që përdorën për luftimin e tyre;
- të shpjegojë sëmundjet e ndryshme të hardhisë;
- të përshkruajë vrugun e hardhisë;
- të shpjegojë shkaktarët e përhapjes së sëmundjeve të hardhisë;
- të shpjegojë shkaktarët e kalbëzimit të hirët të rrushit;
- të shpjegojë mënyrat e luftimit të patogenëve të hardhisë së rrushit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Identifikimi i shkaktarëve dhe sëmundjeve të pemëve dhe hardhisë.
- Përshkrimi i masave preventive dhe rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara

- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të katalogëve me insektarium

RM5: Nxënësi tregon për klasën e insekteve dhe morfologjinë e tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë karakteristikat kryesore të insekteve;
- të përshkruajë ndikimin e faktorëve në përhapjen e insekteve;
- të tregojë ciklin e zhvillimit të insekteve;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e insekteve;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë insektet;
- të përshkruajë faktorët abiotikë dhe biotikë në përhapjen e insekteve.
- të shpjegojë për morfologjinë e insekteve;
- të përshkruan klasifikimin e insekteve;
- të shpjegoj për nematodet, brejtësit dhe kërmijtë.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i shkaktarëve në përhapjen e dëmtuesve.
- Identifikimi i faktorëve abiotik.
- Përshkrimi i klasifikimit morfoligjik dhe anatomik të insekteve, merimangat, nematodet, brejtësit etj.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të katalogeve të insekteve

RM6: Nxënësi tregon për dëmtuesit polifagë dhe të drithërave

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të dallojë insektet polifag dhe monofag;
- të përshkruajë klasët e karkalecave;
- të shpjegojë për përhapjen e këtyre dëmtuesve;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e dëmtuesve polifagë;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë këta dëmtues;
- të tregojë mënyrat e luftimit të këtyre dëmtuesve.
- të përshkruajë dëmtuesit e drithërave;
- të shpjegojë përhapjen e tyre;
- të bëjë klasifikimin e tyre;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë këta dëmtues;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e dëmtuesve të drithërave;
- të përshkruajë masat e luftimit të këtyre dëmtuesve;
- të përshkruajë dëmtuesit e prodhimeve gjatë ruajtjes në depo;
- të tregojë karakteristikat kryesore të dëmtuesve të prodhimeve në depo;
- të përshkruajë ndërtimin anatomik të tyre;
- të shpjegojë përhapjen e dëmtuesve në depo.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i shkaktarëve në përhapjen e dëmtuesve.
- Përshkrimi i shkaktarëve të sëmundjeve te bimëve.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM7: Nxënësi tregon për dëmtuesit e bimëve industriale dhe foragjere

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të dallojë dëmtuesit e bimëve industriale;
- të shpjegojë përhapjen e këtyre dëmtuesve;
- të shpjegojë mënyrat e përhapjes së këtyre dëmtuesve;
- të bëjë klasifikimin e tyre;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë këta dëmtues;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e këtyre dëmtuesve;
- të shpjegojë dëmtuesit e bimëve foragjere;
- të dallojë dëmtuesit e këtyre bimëve;
- të shpjegojë përhapjen e këtyre dëmtuesve;
- të shpjegojë biologjinë dhe ekologjinë e dëmtuesve të bimëve foragjere;
- të tregojë mënyrat e luftimit të dëmtuesve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i shkaktarëve në përhapjen e dëmtuesve.
- Përshkrimi i dëmtuesve të bimëve industriale dhe foraxhere.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM8: Nxënësi tregon për dëmtuesit polifagë të pemëve dhe hardhisë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë karakteristikat kryesore të dëmtuesve të perimeve;
- të përshkruajë ndërtimin anatomik të tyre;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë këta dëmtues;
- të shpjegojë përhapjen e këtyre dëmtuesve;
- të tregojë për masat e luftimit të dëmtuesve të perimeve.
- të tregojë karakteristikat kryesore të dëmtuesve të pemëve dhe hardhisë;
- të përshkruajë ndërtimin anatomik të tyre;
- të përshkruajë dëmet që shkaktojnë këta dëmtues;
- të shpjegojë mënyrat e përhapjes së këtyre dëmtuesve;
- të bëjë klasifikimin e dëmtuesve të pemëve dhe hardhisë;
- të tregojë për masat e luftimit të dëmtuesve të pemëve frutore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i shkaktarëve në përhapjen e sëmundjeve.
- Përshkruan dëmtuesit polifagë të drithërave.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+Projektor
- Lloje të ndryshme të preparateve

RM9: Nxënësi tregon për metodat e luftimit të sëmundjeve, dëmtuesve dhe barojave të këqija

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë metodat e ndryshme të luftimit të sëmundjeve, dëmtuesve dhe barojave të këqija;
- të dallojë preparatet kimike për luftimin e patogenëve, dëmtuesve dhe barojave të këqija;
- të prognozojë kohën e aplikimit të preparateve kimike për mbrojtje të bimëve;
- të shpjegojë masat agroteknike, mekanike, biologjike dhe kimike të luftimit të sëmundjeve, dëmtuesve dhe barojave të këqija;
- të bëjë klasifikimin e preparateve kimike për mbrojtjen e bimëve;
- të dallojë dëmtuesit e bimëve industriale;
- të shpjegoj për fungicidet dhe klasifikimin e tyre;
- të shpjegoj për fungicidet organike;
- të përshkruaj insekticidet, akaricidet;

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Karantina.
- Masat agroteknike.
- Masat mekanike, fizike, biologjike dhe kimike.
- Klasifikimi i preparateve kimike.
- Përqendrimi dhe doza.
- Fungicidet dhe klasifikimi i tyre.
- Fungicidet organike.
- Përdorimi i preparateve kimike.
- Insekticidet, akaricidet, nematocidet dhe rodenticidet.
- Herbicidet dhe klasifikimi i tyre.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa.
- Laboratori.
- Materiale të shkruara.
- Kompjuter+Projektor.
- Lloje të ndryshme të preparateve.

RM10: Nxënësi përdor pesticide për luftimin e sëmundjeve dhe dëmtuesve të bimëve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë vegla përkatëse të punës për mbrojtjen e bimëve;
- të dallojë sëmundjet e bimëve;
- të dallojë dëmtuesit e bimëve;
- të dallojë llojet e barojave të këqija;
- të klasifikon pesticidet sipas mënyrës së përdorimit;
- të zbatojë të gjitha procedurat e sigurisë së ambientit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedhja e saktë e veglave dhe materialit për mbrojtjen e bimëve.
- Dallimi i llojeve të sëmundjeve dhe llojeve të barojave të këqija.
- Identifikimi i dëmtuesve të bimëve.
- Klasifikimi dhe përdorimi i pesticideve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë së mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Vegla të ndryshme pune.
- Materiale që përdoren për mbrojtjen e bimëve.
- Inpute bujqësore.
- Katalog për vegla pune.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.

Lëmi: Bujqësi

Profili: Teknologji e prodhimeve ushqimore

Klaza XII

(23 orë në javë / 72.6 kredi)

Klaza dhjetë ka pesë module të praktikës profesionale, të ndara sipas orëve, si më poshtë:

	Modulet e praktikës profesionale	Orë (javë, vit)
1	Kultivimi i perimeve në sera	4 (128)
2	Kultivimi i kulturave hortikulturale	4 (128)
3	Mbarështimi dhe përkujdesi i kafshëve shtëpiake	2 (64)
4	Organizimi i prodhimtarisë bujqësore	3 (96)
5	Grumbullimi, përpunimi dhe ruajtja e prodhimeve bujqësore-blegtorale	4 (128)
6	Marketingu dhe shitja e prodhimeve bujqësore-blegtorale	3 (96)
7	Lëndë zgjedhore profesionale (3)	1 (32)

Shënim: Viti shkollor ka 32 javë në vit dhe një javë mësimore ka 32 orë

Përshkruesi i modulit: "KULTIVIMI I PERIMEVE NË SERA" 12.8 Kredi (128 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1:** Nxënësi spjegon bilancin energjetik, dhe ndikimin e faktorëve ekologjikë në rritjen dhe zhvillimin e perimeve në sera
- RM2:** Nxënësi është në gjendje të shpjegojë nevojat e perimeve për ujë e ushqim dhe mënyrat e ujitjes dhe ushqimit të perimeve në sera
- RM3:** Nxënësi spjegon mënyrat e kultivimit të perimeve në sera për çdo kulturë në veçanti.
- RM4:** Kryen përgatitjen e tokës për mbjelljen e perimeve në serra
- RM5:** Përgatitë dhe mbjellë fidanët në vendin e përhershëm
- RM6:** Kryen shërbimet agroteknike gjatë vegjetacioni të bimëve perimore në serra
- RM7:** Vjelë, seleksionon dhe përgatitë për treg prodhimet e perimeve

RM1: Nxënësi spjegon bilancin energjetik, dhe ndikimin e faktorëve ekologjikë në rritjen dhe zhvillimin e perimeve në sera

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë format më të rëndësishme të shkëmbimit të energjisë në sera;
- të tregojë për mënyrat e shpërndarjes së energjisë në sera dhe lëndët më të përhapura për sigurimin e energjisë;
- të shpjegojë mundësinë e akumulimit të energjisë se diellit gjatë ditës në sera dhe shfrytëzimin e saj dhe që njihet si ngrohje pasive diellore;
- të shpjegojë qëllimin e ajrosjes së serave;
- të shpjegojë hijezimin si një nga mënyrat për reduktimin e rrezatimit diellor në serë. shpjegojë ndikimin e temperaturës në kryerjen e procesit të fotosintezës dhe frysma marrjes gjatë rritjes dhe zhvillimit të perimeve;
- të shpjegojë ndikimin e ujit në kryerjen e proceseve jetësore të perimeve në sera;
- të shpjegojë rolin e dritës në rritjen dhe zhvillimin e perimeve dhe rolin kyç që luan në procesin e fotosintezës;
- të tregojë pë raportet ndërmjet fotosintezës, temperaturës dhe dyoksidit të karbonit me intensitetin e ndriçimit në serë;
- të shpjegojë se si shtimi i përqendrimit të dioksitit të karbonit deri në kufi të caktuar ndikon në rritjen e efektivitetit të fotosintezës.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i faktorëve ekologjik që ndikojnë në rritjen dhe kultivimin e perimeve në sera.
- Dallimi i formave te shkëmbimit të energjisë dhe mënyrat e shpërndarjes në sera.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjesdit

Kushtet e nevojshme:

- Komplet sera të pajisura me stabilimente të nevojshme.
- Manuale dhe katalogë të përdorimit të makinerive për kultivimin e bimëve perimore.
- Materiale mësimore në CD, sllajde etj.
- Teknologji e nevojshme mësimore (kompjuter, Internet, projektor, LCD, grafoskop etj.).
- Katalog për vegla pune, fotografi, diapositiva filmash etj.
- Teksti "Kultivimi i perimeve në mësime të mbrojtura", doracak, praktikume, fletore pune.
- Fletë – raport i mësimdhënësit për punë.
- Revista profesionale dhe shkencore, fjalor.

RM2: Nxënësi është në gjendje të shpjegojë nevojat e perimeve për ujë e ushqim dhe mënyrat e ujitjes dhe ushqimit të perimeve në sera

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë faktorët të cilët ndikojnë në rritjen e nevojave të perimeve në sera për ujë;
- të bëjë dallimin e konsumit të ujit ndërmjet perimeve që kultivohen në substrate artificiale dhe në tokë;
- të shpjegojë si përdoren koeficientet e ndryshëm plotësues që ndihmojnë në përllogaritjen konkrete të kërkesës së një perimeje për ujë;
- të tregojë së cili është faktori kryesor që ndikon në rritjen e konsumit të ujit nga perimet që rriten në sera;
- të tregojë për përparësitë e mënyrës së ujitjes me pikë në mënjedise të mbrojtura;
- të argumentojë së normat dhe dozat e ujitjes varen nga nevojat ditore të perimeve për ujë;
- të përshkruajë për simptomat që shfaqin perimet në sera për shkak të mungesës apo tepricës së elementeve ushqyese;
- të tregojë elementet ushqyese të cilat kanë një bashkëveprim në mes veti;
- të shpjegojë se pjelloria e tokës ku ndërtohen serat është mjaft e rëndësishme për prodhimin dhe cilësinë e perimeve;
- të shpjegojë nevojat e perimeve për secilin nga elementet ushqyes;
- të tregojë metodat më të përshtatshme për ushqimin e perimeve në sera; dhe fazat e zhvillimit te perimeve
- të përshkruajë sistemet e injektimeve të solucioneve ushqimore në sera ,dhe ndikimin e reaksionit kimik të tokës në ushqimin e perimeve në sera;
- të tregojë si ndikon cilësia e ujit në cilësinë e solucioneve ushqyese;
- të tregojë për domosdoshmërinë e përdorimit të mikroelementeve për rritjen dhe zhvillimin normal të perimeve në sera.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi mungesën e elementeve kimike përmes simptomave të paraqitura në bimë.
- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mëjdisit.

Kushtet e nevojshme:

- Komplet sera të pajisura me stabilimente te nevojshme
- Manuale dhe katalogë të përdorimit të makinerive për kultivimin e bimëve perimore.
- Materiale mësimore në CD, sllajde etj.
- Teknologji e nevojshme mësimore (kompjuter, Internet, projektor, LCD, grafoskop etj.).
- Katalog për vegla pune, fotografi, diapositiva filmash etj.
- Teksti “Kultivimi i perimeve në mënjedise të mbrojtura”, doracak, praktikume, fletore pune.
- Fletë – raport i mësimdhënësit për punë.
- Revista profesionale dhe shkencore

RM3: Nxënësi spjegon mënyrat e kultivimit të perimeve në sera për çdo kulturë në veçanti.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë procesin e prodhimit të fidanëve në kubik dhe prodhimin industrial në mënjedise të mbrojtura;
- të shpjegojë karakteristikat botanike dhe veçoritë biologjike të perimeve solanore që kultivohen në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të domates në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të specit në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të patëllxhanit në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të trangullit në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të pjeprit në sera;

- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të shalqirit në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të perimeve gjethore në sera;
- të përshkruajë veçoritë e kultivimit të qepës në sera.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përvetësimi i veçorive të prodhimit të fidanëve në ambiente të mbrojtura dhe dallimi i mënyrave të prodhimit të fidanëve në kubik dhe industrial.
- Klasifikimi i ndarjes botanike të familjes solonare dhe tregon për vetitë biologjike (ndaj temperaturës, dritës, tokës) të perimeve që kultivohen në sera.
- Përshkrimi i metodave të kultivimit dhe përdorimit të kultivarëve të ndryshëm që mbillen në sera.

Kushtet e nevojshme:

- Komplet sera të pajisura me stabilimente të nevojshme.
- Farat e perimeve solonare.
- Fidanë të llojeve te ndryshme te perimeve solonare.
- Kubik,substrat.
- Kasetë,vazo.
- Sistemi i ujitjes pik- pikë.

RM4: Kryen përgatitjen e tokës për mbjelljen e perimeve në serra

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë dhe regjistrojë pajisjet sipas llojit dhe kushteve të tokës, që do të përdoren për përgatitjen e tokës për mbjelljen e bimëve perimore në serra;
- të kryejë lëvrimin e tokës me plug në përshtatje me tipin e tokës, gjendjen e saj dhe llojin e bimëve perimore që do të mbillen;
- të përdorë sasinë e nevojshme të plehrave organike dhe minerale;
- të realizojë punimin plotësues sipas ‘Standardeve të Cilësisë’ të kërkua;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve perimore në serra.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Përdorimi i veglave për punimin themelor dhe plotësues të tokës.
- Aplikimi i metodave agroteknike sipas kërkesave të kulturave.
- Klasifikimi i plehrave organik dhe mineral.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Pajisjet dhe veshjet për siguri ne pune.
- Mjetet dhe materialet e nevojshme për aplikimin e ndihmës së parë.
- Traktor dhe mekanizm që përdoren për kultivimin e bimëve perimore në serra.
- Serra të pajisura me stabilimentet e nevojshme.
- Fidanë të nevojshëm të bimëve perimore.
- Plehra organikë dhe mineralë.
- Material të nevojshëm për mulçerim.
- Material lidhës dhe mbështetës të bimëve.
- Katalog për makina mbrojtëse dhe preparate kimike.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave mbrojtëse.
- Makina për mbrojtjen e bimëve.
- Preparate kimike të nevojshme për mbrojtjen e bimëve.
- Vegla të ndryshme pune që përdoren për kryerjen e shërbimeve gjatë rritjes së bimëve perimore.

RM5: Përgatitë dhe mbjellë fidanët në vendin e përhershëm

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të trapiantojë fidanët sipas standardeve;
- të bëjë kalitjen e fidanëve sipas llojit të fidanit;
- të përdorë sasinë e nevojshme të ujit para nxjerrjes së fidanëve për ndërrim;
- të nxjerrë me kujdes dhe në kohë të duhur fidanët për ndërrim në vend të përhershëm;
- të klasifikojë dhe eliminojë sipas standardeve të parapara fidanët e dëmtuara;
- të bëjë trajtimin mbrojtës të fidanëve para ndërrimit në vend të përhershëm me preparate përkatëse.
- përzgjedhë veglat më të përshtatshme për mbjelljen e perimeve;
- të përcaktojë momentin më të përshtatshëm për mbjelljen e bimëve perimore, në varësi të kushteve klimatike -tokësore;
- të respektojë afatin e mbjelljes;
- të bëjë piketimin e duhur të reshtave për mbjelljen e bimëve në serra.
- të përcaktojë me saktësi, numrin e bimëve perimore për njësi të sipërfaqes;
- të caktojë me saktësi, distancën dhe thellësinë e mbjelljes, varësisht nga lloji i bimës perimore;
- të realizojë mbjelljen dhe ujiten e bimëve perimore të sapo mbjellura, varësisht nga lloji.
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes me kulturave lavërtare.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Trapiantimi i fidanëve te shëndosha në kushte të përshtatshme, trajtimi adekuat i tyre.
- Aplikimi i metodave agroteknike sipas kërkesave të kulturave.
- Përcaktimi i saktë i kohës për mbjelljen, e perimeve në serë.
- Piketimi, caktimi i distancës, thellësisë, si dhe caktimi i numri të perimeve për mbjellje.
- Zbatimi i mënyrave të ujitjes në mjedise të mbrojtura, dozat dhe frekuanca e ujitjes.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Pajisjet dhe veshjet për siguri ne pune.
- Mjetet dhe materialet e nevojshme per aplikimin e ndihmës së parë.
- Traktor dhe mekanizm që përdoren për kultivimin e bimëve perimore në serra.
- Serra të pajisura me stabilimentet e nevojshme.
- Fidanë të nevojshëm të bimëve perimore.
- Plehra organikë dhe mineralë.
- Material të nevojshëm për mulçerim.
- Material lidhës dhe mbështetës të bimëve.
- Katalog për makina mbrojtëse dhe preparate kimike.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave mbrojtëse.
- Makina për mbrojtjen e bimëve.
- Preparate kimike të nevojshme për mbrojtjen e bimëve.
- Vegla të ndryshme pune që përdoren për kryerjen e shërbimeve gjate rritjes së bimëve perimore.

RM6: Kryen shërbimet agroteknike gjatë vegjetacioni të bimëve perimore në serra

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të respektojë momentin më të përshtatshëm për kryerjen e shërbimeve agroteknike;
- të kontrollojë (përcjellë) gjendjen e bimëve perimore të mbjellura;
- të përshtatë temperaturën e nevojshme gjatë rritjes së bimëve perimore në serra.
- të përshtatë regjin e ajrit, lagështisë dhe dritës sipas kërkesës së llojit të bimëve perimore;
- të eliminojë barërat e këqija në varësi të shkallës së infeksionit me dorë ose me masa agroteknike;

- të kryejë ujitjen sipas kërkesës së bimëve perimore dhe aplikojë sipas nevojës sistemin “pikë-pikë” apo “foliar”;
- të përcaktojë dhe përdorë sasinë e nevojshme të plehat kimik, në varësi të fazës së zhvillimit të bimëve perimore, shenjave të mungesës, tipit të tokës;
- të aplikojë materialin përkatës për mulçerim;
- të bëjë hijezimin e serave kur mbretërojnë temperatura të larta;
- të përpilojë receptura përkatëse për riplehrimin e bimëve perimore të veçanta;
- të aplikojë masat e nevojshme mbrojtëse ndaj sëmundjeve, dëmtuesve dhe barojave;
- të largojë me kujdes thithakët (sqtullorët) nga bimët perimore;
- të vendosë sistemin mbështetës sipas nevojës dhe llojit të bimëve perimore;
- të mbaj në mënyrë të saktë shënimet dhe regjistrimet për punën e kryer;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të nevojshme për rritjen dhe zhvillimin e bimëve perimore në serra

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Identifikimi i mjeteve dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i te gjitha operacioneve dhe shërbimeve agroteknike për rritjen dhe zhvillimin e bimëve në serra.
- Përshkrimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Pajisjet dhe veshjet për siguri ne pune.
- Mjetet dhe materialet e nevojshme per aplikimin e ndihmës se pare.
- Traktor dhe mekanizm që përdoren për kultivimin e bimëve perimore në serra.
- Serra të pajisura me stabilimentet e nevojshme.
- Fidanë të nevojshëm të bimëve perimore.
- Plehra organikë dhe mineralë.
- Material të nevojshëm për mulçerim.
- Material lidhës dhe mbështetës të bimëve.
- Katalog për makina mbrojtëse dhe preparate kimike.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave mbrojtëse.
- Makina për mbrojtjen e bimëve.
- Preparatet kimike të nevojshme për mbrojtjen e bimëve.
- Vegla të ndryshme pune që përdoren për kryerjen e shërbimeve gjate rritjes së bimëve perimore.

RM7: Vjelë, seleksionon dhe përgatitë për treg prodhimet e perimeve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë momentin më të përshtatshëm për vjeljen e prodhimeve bujqësore;
- të përzgjedhë veglat dhe pajisjet për vjelje;
- të përcaktojë llojin e prodhimit për vjelje;
- të përdorë më siguri të lart veglat dhe pajisjet e punës;
- të vjelë në mënyrë të duhur më dorë apo më makineri;
- të respektojë standardet e prodhimit që vjelen;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes së prodhimeve bujqësore;
- të përzgjedhë veglat dhe makineritë për klasifikim;
- të përcaktojë llojin e prodhimit për klasifikim;
- të respektojë kriteret për klasifikim;
- të zgjedhë prodhimet e mira për ambalazhim;
- të hedhë në vend të duhur prodhimet që nuk i plotësojnë kushtet për treg;
- të zbatojë rregullat e punës gjatë klasifikimit dhe të mbrojë mjedisin nga mbeturinat.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës.
- Vjelja, seleksionimi i prodhimeve perimore për ambalazhim.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Mqedise të prodhimeve bujqësore.
- Makina për vjelje, klasifikim, ambalazhim dhe dezinfektim
- Depo për ruajtje.
- Komplet ambalazhe dhe pajisje të nevojshme.
- Mjetet transportuese.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave të nevojshme për grumbullimin e prodhimeve bujqësore.

Përshkruesi i modulit: "KULTIVIMI I KULTURAVE HORTIKULTURALE" 12.8 Kredi (128 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi përshkruan zhvillimin historik të rregullimit te kopshteve

RM2: Nxënësi dallon llojet e luleve dhe kultivimin e tyre

RM3: Nxënësi përpilon planin hapësinor për ngritjen e sipërfaqeve të gjelbëruara në qytete dhe në vendbanime

RM4: Nxënësi përgatitë tokën për ngritjen e kopshteve

RM5: Nxënësi ndërton elementet arkitektonike në kopshte dhe hapësira të gjelbëruara

RM6: Nxënësi mbjellë barin dhe fidanë të bimëve dekorative

RM7: Nxënësi kryen sherbimet agroteknike për mirëmbajtjen e sipërfaqeve dhe mureve të gjelbërtë

RM1: Nxënësi përshkruan zhvillimin historik të rregullimit te kopshteve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë rrjedhat evolutive te artit rregullues të kopshteve;
- të përshkruajë periudhat antike nëpër të cilat ka kaluar rregullimi i sipërfaqeve të gjelbra;
- të përshkruajë shkathësitë e ngritjes se kopshteve ne kohën romake;
- të përshkruajë zhvillimin e kopshteve ne periudhën e hershme krishtere;
- të përshkruajë zhvillimin e kopshteve të shekullit të mesëm;
- të përshkruajë ndryshimet artistike të kopshtarisë në periudhën e renesancës dhe kopshtet e barokut;
- të përshkruajë artin e modelimit të kopshteve në shekullin XIX dhe XX në arkitekturën peisazhike;
- të përshkruajë konceptet bazë të ngritjes së sipërfaqeve gjelbërues në të cilat organizohet rregullimi i kopshteve;
- të përshkruajë historinë e parqeve në Kosovë.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i artit të kopshteve në periudhat e ndryshme kohore.
- Ndryshimet artistike te kopshteve në periudhat e ndryshme kohore deri në ditët e sotme.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+projektor
- sllajde,
- fotografi për parqet antike
- fotografi të parqeve moderne të ditëve te sotme;

RM2: Nxënësi dallon llojet e luleve dhe kultivimin e tyre

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë objektet (serat) ne te cilat organizohet prodhimtaria lulëtare;
- të përshkruajë lulet dhe teknologjinë e prodhimit të tyre;
- të shpjegojë llojet e substrateve që përdoren për prodhimin e luleve;
- të shpjegojë rendësin e luleve njëvjeçare dhe qepore;
- të tregojë për kërkasat e luleve ndaj klimës, tokës dhe substrateve ushqyese;
- të tregojë rendësin e bimës zbukuruese;
- të bëjë klasifikimin e luleve sipas qëllimit të përdorimit;
- të shpjegojë llojet e luleve shumëvjeçare dhe përdorimin e tyre.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Klasifikimi i llojeve të luleve njëvjeçare dhe shumëvjeçare, si dhe sipas vendit te rritjes, mbi bazën e jetëgjatësisë.
- Klasifikimi serave.
- Vlerësimi i kushteve optimale për kultivim të luleve.

Kushtet e nevojshme:

- Klasa
- Laboratori
- Materiale të shkruara
- Kompjuter+projektor
- Lloje të ndryshme të luleve
- Katalog të ndryshëm të luleve
- Mostrat e ndryshme të luleve

RM3: Nxënësi përpilon planin hapësinor për ngritjen e sipërfaqeve të gjelbëruara në qytete dhe në vendbanime

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të hulumtojë kushtet e terrenit dhe analizojë gjendjen ekzistuese për ngritjen e sipërfaqeve të gjelbëruara;
- të hulumtoj vendin per krijimin e habitateve te jetës së egër;
- të përpilojë planin hapsinorë;
- të përcaktojë me saktësi, numrin e bimëve dekorative për njësi të sipërfaqes;
- të caktojë me saktësi, distancën dhe thellësinë e mbjelljes;
- të përcaktojë momentin më të përshtatshëm për mbjelljen e bimëve dekorative, në varësi të kushteve klimatike –tokësore;
- të caktoj me saktësi përfitimet më të rëndësishme të pyllit urban.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Analizimi i kushteve dhe terrenin për gjendjen ekzistuese.
- Përgatitja e skicës dhe planit hapësinor.
- Hapja e gropave për mbjellje, caktimi i sasisë e farës, së barit dhe materialit fidanor.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Parcel
- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës dhe për kultivimin bimëve dekorative në sera.
- Komplet farash dhe fidanësh të bimëve dekorative.
- Komplet plehërash dhe preparate kimike.
- Makina për mbrojtjen e bimëve dekorative.
- Vegla të ndryshme pune për kultivim, shërbime agroteknike e posaçërisht për krasitje.
- Fletë – raport për punë

RM4: Nxënësi përgatitë tokën për ngritjen e kopshteve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë dhe regjistrojë pajisjet sipas llojit dhe kushteve të tokës, që do të përdoren për përgatitjen e tokës për mbjelljen e bimëve dekorative;
- të bëjë largimin e ujërave të tepërtë sipërfaqësore; vendosë gypat e drenazhimit sipas nevojës;
- të rregullojë sistemin e ujitjes dhe ndriçimit para mbjelljes së bimëve dekorative;
- të kryejë lëvrimin e tokës me plug në përshtatje me tipin e tokës, gjendjen e saj dhe llojin e bimëve dekorative që do të mbillen;
- të përdorë sasinë e nevojshme të plehrave organike dhe minerale;
- të realizojë punimin plotësues sipas ‘Standardeve të Cilësisë’ të kërkuarë;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjelljen e bimëve dekorative

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Parcelsa.- fidanishte
- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës dhe për kultivimin bimëve dekorative në sera.

- Komplet farash dhe fidanësh të bimëve dekorative.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike.
- Makina për mbrojtjen e bimëve dekorative.
- Vegla të ndryshme pune për kultivim, shërbime agroteknike e posaçërisht për krasitje.
- Fletë – raport për punë.

Kushtet e nevojshme:

- Përdorimi i makinave të nevojshme për përgatitjen e tokës për ngritjen e kopshteve publike.
- Kujdesi për ruajtjen e mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për kopshtet publike.

RM5: Nxënësi ndërton elementet arkitektonike në kopshte dhe hapësira të gjelbëruara

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm për ndërtimin e elementeve arkitektonike;
- të ndërtojë elementeve arkitektonike në kopshtet e gjelbëruara;
- të ndërtojë dhe vendosë shtyllat dhe sistemin ndriçues.
- të vendosë skulpturave sipas planin të përpiluar;
- të ndërtojë dhe vendosë mbrojtësit e erës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë ndërtimit të elementeve arkitektonike.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Realizimi i ndërtimeve arkitektonike përmes kulturave-drunjve dekorativ.
- Rregullimi i ambientit të jashtëm dhe të brendshëm sipas llojeve të drunjve dekorativ.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Parcelë-fidanishte
- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës dhe për kultivimin bimëve dekorative në sera.
- Komplet farash dhe fidanësh të bimëve dekorative.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike.
- Makina për mbrojtjen e bimëve dekorative.
- Vegla të ndryshme pune për kultivim, shërbime agroteknike e posaçërisht për krasitje.
- Fletë – raport për punë.

RM6: Nxënësi mbjellë barin dhe fidanë të bimëve dekorative

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin fidanor të nevojshëm për punë;
- të bëjë hapjen e gropave në mënyrë korrekte;
- të përdorë sasinë e nevojshme të plehut;
- të përgatitë fidanët për mbjellje sipas standardeve;
- të përcaktojë momentin dhe afatin më të përshtatshëm për mbjelljen e bimëve dekorative në varësit të kushteve klimatiko - tokësore;
- të mbjellë dhe ujit në mënyrë korrekte fidanët;
- të përcaktoj vlerësimin e kostove qe ka pylli urban (riparime te infrastrukturës, stuhi, alergji.)
- të vendosë shtyllat për mbështetje, dhe verifikon punën e bërë;
- të përdorë sasinë e nevojshme të farës dhe bimëve për mbjellje;
- të bëjë piketimin e duhur të reshtave, cakton distancën dhe thellësinë për mbjelljen e farës .
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së farave dhe bimëve dekorative.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e veglave dhe mjeteve të punës.
- Përcaktimi dhe mbjellja e kulturave hortikulturale.
- Ujitja dhe plehërimi sipas standardeve i bimëve dekorative.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Fermë bujqësore.
- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës dhe për kultivimin bimëve dekorative në sera.
- Komplet farash dhe fidanësh të bimëve dekorative.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike.
- Makina për mbrojtjen e bimëve dekorative.
- Vegla të ndryshme pune për kultivim, shërbime agroteknike e posaçërisht për krasitje.
- Fletë – raport për punë.

RM7: Nxënësi kryen sherbimet agroteknike për mirëmbajtjen e sipërfaqeve dhe mureve të gjelbërtë

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm për shërbimet agroteknike;
- të vendosë sistemin mbështetës sipas nevojës së bimëve dekorative, dhe lidhë fidanët;
- të bëjë ujitjen dhe riplerimin sipas nevojës;
- të mbrojë bimët nga dëmtuesit, sëmundjet dhe barojat e këqija;
- të përdorë metodën e duhur në krasitje, dhe cackton formën e kurorës sipas llojit të dimes;
- të largojë me dorë barërat e këqija;
- të mbajë në mënyrë të saktë shënimet për punët e kryera;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të nevojshme për rritjen e bimëve dekorative.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e veglave të punës dhe manipulimi i tyre.
- Ujitja, Plehërimi dhe të ushqyerit.
- Mbrotja nga sëmundjet dhe dëmtuesit.
- Zëvendësimi i bimëve dhe i drurëve të tharë me bimë dhe drurë të rinj.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedis i përshtatshëm për seanca praktike.
- Fermë bujqësore.
- Traktor dhe pajisje përcjellëse për përgatitjen e tokës dhe për kultivimin bimëve dekorative në sera.
- Komplet farash dhe fidanësh të bimëve dekorative.
- Komplet plehrash dhe preparate kimike.
- Makina për mbrojtjen e bimëve dekorative.
- Vegla të ndryshme pune për kultivim, shërbime agroteknike e posaçërisht për krasitje.
- Fletë – raport për punë.

Përshkruesi i Modulit: “MBARËSHTIMI DHE PËRNUJDESI I KAFSHËVE SHTËPIAKE”

6.4 Kredi (64 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1:** Nxënësi përcakton gjendjen dhe kujdeset për mundësinë e çiftëzimit në tufë (kope).
- RM2:** Nxënësi zbaton procedurat e përshtatshme të kujdesjes për tufën (kopenë) në lindje.
- RM3:** Nxënësi zbaton procedurat e mbarësimit (inseminimit) artificial
- RM4:** Nxënësi përcakton shenjat e shëndetit dhe të sëmundjes së kafshëve të fermës.
- RM5:** Nxënësi kujdeset për kafshët e sëmura.

RM1: Nxënësi përcakton gjendjen dhe kujdeset për mundësinë e çiftëzimit në tufë (kope).

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë saktë shenjat e gjendjes së estrusit për një lloj kafshe;
- të deklarojë saktë për frekuencën e gjendjes së estrusit për lloje të ndryshme të kafshëve;
- të deklarojë saktë për kohëzgjatjen e gjendjes së estrusit për lloje të ndryshme kafshësh;
- të përdorë metodat më të përshtatshme për mundësi çiftëzimi;
- të vendosë femrën në vendin më të përshtatshëm për çiftëzim;
- të caktojë saktë për moshën dhe peshën në mbarësimin e parë;
- të vendosë saktë për mënyrën e mbarësimit;
- të bëjë ekzaminimin vizual të mashkullit dhe femrës;
- të mbajë shënimë të sakta për mbarësimin e kafshëve në kope.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i gjendjes së estrusit për llojet dhe racat e kafshëve shtëpiake.
- Përzgjedhja e metodave më të përshtatshme për çiftëzim.
- Përdorja e metodave të çiftëzimit për llojet dhe racat e kafshëve shtëpiake.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë pë rritjen e kafshëve shtëpiake.
- Stacion insiminimi.
- Regjistër të mbarsimit.
- Materiale studimore.
- Organe të riprodhimit të marrura në thertore.
- Video me demonstrime të ndryshme.

RM2: Nxënësi zbaton procedurat e përshtatshme të kujdesjes për tufën (kopenë) në lindje.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm që përdorët gjatë lindjes;
- të përdorë regjistrat dhe llogaritë saktë datat e lindjes;
- të përcakton saktë mundësin e lindjes normale dhe jo normale;
- të vendosë kafshën në vendin më të përshtatshëm për lindje;
- të zbaton procedurat e lindjes sipas një praktike në fermë;
- të respekton rregullat e sigurisë gjatë punës.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës dhe manipulimi i tyre.
- Vendosja e kafshës në ambient të përshtatshëm për lindje.
- Kujdesja për shëndetin dhe higjienën gjatë procesit të lindjes.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë pë rritjen e kafshëve shtëpiake.
- Stacion insiminimi.
- Regjistër të mbarsimit.

- Materiale studimore.
- Organe të riprodhimit të marrura në thertore.
- Video me demonstrime të ndryshme.

RM3: Nxënësi zbaton procedurat e mbarësimit (inseminimit) artificial

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë shenjat e estrusit tek kafshët shtëpiake;
- të shpjegojë teknikën e mbarsimit artificial (inseminimin);
- të tregojë për procedurat operative të inseminimit artificial.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Zbatimi i procedurave të mbarësimit (inseminimit) artificial.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë për rritjen e kafshëve shtëpiake.
- Stacion insiminimi.
- Regjistër të mbarsimit.
- Materiale studimore.
- Organe të riprodhimit të marrura në thertore.
- Video me demonstrime të ndryshme.

RM4: Nxënësi përcakton shenjat e shëndetit dhe të sëmundjes së kafshëve të fermës.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë mjetet dhe veglat e nevojshme për kontrollin e shëndetit të kafshëve;
- të përcaktojë shenjat e sëmundjes së kafshëve;
- të raportojë më përpikëri për shëndetin e kafshëve në fermë.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i shenjave të shëndetit dhe të sëmundjes.
- Përkujdesja për kafshët e sëmura.
- Marrja e mostrave për analiza.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë për rritjen e kafshëve shtëpiake.
- Materiale studimore.
- Video me demonstrime të ndryshme.
- Fermat e kafshëve shtëpiake, kafshë të sëmura dhe të shëndosha.
- Tabela me disa nga sëmundje kryesore.
- Vegla të ndryshme pune.
- Vaksina serume, medikamente, shiringa, termometra, preparate dezinfektuese etj.
- Fletë – raport për punë dhe regjistër mbi sëmundjet dhe mjekimet.

RM5: Nxënësi kujdeset për kafshët e sëmura.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vendosë kafshën e sëmur në vend të përshtatshëm;
- të përgatitë ushqimin sipas kërkesës dhe gjendjes së kafshës së sëmure;
- të zbatojë kërkesat higjenike për parandalimin e përhapjes së sëmundjes;
- të bëjë vaksinimin e kafshëve të sëmura;
- të mbajë shënimë për veprimet e kryera;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kujdesit për kafshët e sëmura.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i shenjave të shëndetit dhe të sëmundjes dhe përkujdesja ndaj tyre.
- Përgatitja e racioneve të ushqimit për kafshët e sëmura.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë për rritjen e kafshëve shtëpiake.
- Materiale studimore.
- Video me demonstrime të ndryshme.
- Fermat e kafshëve shtëpiake, kafshë të sëmura dhe të shëndosha.
- Tabela me disa nga sëmundje kryesore.
- Vegla të ndryshme pune.
- Vaksina serume, medikamente, shiringa, termometra, preparate dezinfektuese etj.
- Ushqime të ndryshme, mjete të pastrimeve të sallave, tabela me racione ushqimore.
- Fletë – raport për punë dhe regjistër mbi sëmundjet dhe mjekimet.

Përshkruesi i Modulit: “ORGANIZIMI I PRODHIMTARISË BUJQËSORE”

12.8 Kredi (128 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi përshkruan ndërmarrjet bujqësore.

RM2: Nxënësi shpjegon funksionet e brendshme dhe llojet e ndërmarrjeve bujqësore

RM3: Nxënësi përshkruan faktorët e prodhimtarisë bujqësore

RM4: Nxënësi interpreton organizimin bashkëkohor të prodhimtarisë bujqësore

RM5: Nxënësi interpreton organizimin e udhëheqjes në ndërmarrjet bujqësore

RM6: Nxënësi shpjegon organizimin e planifikimeve në prodhimtarinë bujqësore

RM7: Nxënësi tregon detyrimet afatgjata dhe llogaritë e pasurisë afatshkurtra

RM1: Nxënësi përshkruan ndërmarrjet bujqësore.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë historikun e ndërmarrjeve bujqësore;
- të shpjegojë nocionin e ndërmarrjes bujqësore sipas formës dhe madhësisë ne prodhimtarin ekonomike te një vendi;
- të përshkruajë specifikat e organizimit të ndërmarrjeve bujqësore;
- të tregojë pozitën e ndërmarrjeve bujqësore në sistemin ekonomik të vendit;
- të shpjegojë rëndësinë e prodhimtarisë bujqësore;
- të përshkruajë detyrat e organizimit te prodhimtarisë bujqësore.
- të shpjegon qëllimin e organizimit te prodhimit bujqësor-blegtoral,
- të tregon specifikat e faktorëve te prodhimit (Puna, mjetet e prodhimit),
- të tregon kushtet e përgjithshme me ndikim te drejtpërdrejt ne prodhimin bujqësor.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Interpretimi i rëndësisë së ndërmarrjes bujqësore në zhvillimin ekonomik së një vendi.
- Interpretimi i detyrave të prodhimtarisë bujqësore në fermë.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma
- Mjetet dhe veglat e punës
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM2: Nxënësi shpjegon funksionet e brendshme dhe llojet e ndërmarrjeve bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë funksionet prodhuese në ndërmarrjet bujqësore;
- të shpjegojë funksionet planifikuese-analitike;
- të dallojë funksionet furnizuese dhe shitëse;
- të shpjegojë funksionet financiare dhe drejtuese- kontrolluese;
- të bëjë klasifikimin e ndërmarrjeve bujqësore;
- të tregon format e organizimit te ndërmarrjeve shoqërore;
- të shpjegon rëndësinë e ndërmarrjeve bujqësore-blegtorale te përbashkëta;
- të tregon dallimin dhe funksionimin e ndërmarrjeve kooperativiste, ndërmarrjeve private, ndërmarrjeve aksionare dhe holding kompanitë.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i madhësisë së ndërmarrjeve mbi pronësinë dhe mjetet e prodhimit.
- Përshkrimi i ecurisë së planifikimit në fermë.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma
- Mjetet dhe veglat e punës

- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM3: Nxënësi përshkruan faktorët e prodhimtarisë bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë punën në prodhimtarin bujqësore;
- të klasifikojë mjetet e punës dhe të prodhimit;
- të tregojë mjetet e drejtpërdrejta te punës ne procesin e prodhimit
- të dallojë lëndën e parë;
- të përshkruajë kushtet e përgjithshme natyrore;
- të përshkruajë kushtet e përgjithshme ekonomike dhe shoqërore.
- të tregon politikat e përgjithshme ekonomike (tregu për pajisje, politika e çmimeve, tatimet dhe politikat tativore etj.),
- të përshkruaj instrumentet ekonomiko-shtetërore,
- të përshkruaj rëndësinë e tregut për plasimin e produkteve te prodhua në ndërmarrjen bujqësore.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i faktorëve të prodhimtarisë bujqësore (toka, bonifikimet dhe rrugët, bimët shumëvjeçare, bagëtia, ndërtesat, makinat dhe pajimet, patentat, licensat, deponimet themelore).
- Përshkrimi i faktorëve dhe rëndësise së tyre në prodhimtarinë bujqësore.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma
- Mjetet dhe veglat e punës
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM4: Nxënësi interpreton organizimin bashkëkohor të prodhimtarisë bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegoj qëllimin e prodhimit;
- të tregojë politikat e prodhimit;
- të dallojë funksionet e prodhimit;
- të shpjegojë qëllimet integruese;
- të klasifikojë detyrat integruese dhe sipas funksionit;
- të shpjegojë përcaktimin e qëllimit prodhues;
- të shpjegojë shitjen dhe marketingun;
- të tregojë për sektorin e kontrollimit dhe i kontabilitetit;
- të shpjegojë politikat dhe praktikat e ndërmarrjes;
- të shpjegojë periudhat kohore të parashikimit;
- të shpjegojë për riorganizimin për shkak të detyrave të reja.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përkufizimi i funksionet tipike prodhuese (planifikimi, prodhimi, kontrollimi).
- Parashikimi i politikave të prodhimit në kohë afatgjate, afatshkurtë dhe afatmesme.
- Shpjegimi i qëllimeve të prodhimtarisë.
- Shpjegimi i obligimeve themelore ndaj sektorit të marketingut, politikat dhe praktikat e ndërmarrjes.
- Interpretimi i parimeve themelore të udhëheqjes se drejtpërdrejt të ndërmarrjeve nga udhëheqësi.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma
- Mjetet dhe veglat e punës
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM5: Nxënësi interpreton organizimin e udhëheqjes në ndërmarrjet bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë për bartësit funksionit të udhëheqjes dhe metodat e udhëheqjes;
- të shpjegon skemën e organizimit te ndërmarrjes bujqësore dhe principi funksional;
- të potencojo parimet themelore të udhëheqjes se drejtpërdrejt ne kuadër të organizimit dhe udhëheqjes ne ndërmarrjet bujqësore;
- të tregoj mënyrën e riorganizimit te ndërmarrjeve bujqësore për realizimin dhe zbatimin e detyrave te reja;
- të njoħe metodat e udhëheqjes;
- të tregojë metodat demokratike;
- të shpjegojë metodat e iniciativës së lirë;
- të shpjegojë metodat autokratike.

Shkathtësítë që përvetësohen nga nxënësi:

- Shpjegimi i skemës së organizimit të ndërmarrjes.
- Përshkrimi i planifikimit dhe udhëheqjes së ndërmarrjeve bujqësore.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma.
- Mjetet dhe veglat e punës.
- Materiale shpenzuese.
- Materiale të shkruara.

RM6: Nxënësi shpjegon organizimin e planifikimeve në prodhimtarinë bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë për nocionin e planifikimit;
- të bëjë planifikimin e vëllimit të prodhimtarisë bimore.
- të shpjegojë planifikim e operativ;
- të bëjë analizat operative;
- të tregojë planet vjetore prodhuese financiare;
- të shpjegojë planet afat mesme te zhvillimit;
- të shpjegojë planet afat gjatë te zhvillimit;
- të bëjë planet investive;
- të shpjegojë metodat autokratike.

Shkathtësítë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i planifikimit të planeve vjetore, afatshkurtra, dhe afatgjate.
- Kalkulimi i vëllimit të prodhimtarisë bimore, dhe matja e rendimenteve bujqësore.
- Parashikimi i prodhimtarisë në bujqësi e blegtori në kuadër te ndërmarrjeve bujqësore.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma
- Mjetet dhe veglat e punës
- Materiale shpenzuese
- Materiale të shkruara

RM7: Nxënësi tregon detyrimet afatgjata dhe llogaritë e pasurisë afatshkurtra

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë nocionin dhe kriteret e suksesit ekonomik;
- të tregon parimet themelore të veprimtarisë së ndërmarrjes bujqësore;
- të bëjë klasifikimin në mes të ekonomizimit, produktivitetit, rentabilitetit dhe likuiditetit;
- të bëjë matjen natyrore të produktivitetit dhe vlerës se produktivitetit (matja vlerore);
- të tregon faktorët teknik dhe organizativ te ndërmarrjes dhe specializimi dhe mënyra e ndarjes;
- të shpjegon mënyrat e evidentimit te llojet e rentabilitetit në shkencat ekonomike;
- të shpjegon rëndësinë e faktorëve te rentabilitetit (faktorët e brendshëm dhe faktorët e jashtëm);

- të tregon lidhjet dhe ndërvarësinë e parimeve të veprimtarisë se ndërmarrjeve ekonomike;
- të shpjegon rëndësinë e faktorëve që ndikojnë në ekonomizim (ekonomizimi i mjeteve të punës e të prodhimit dhe materialit shpenzues).

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Shpjegimi i faktorëve që ndikojnë në ekonomizim, produktivitet, rentabilitetit dhe likuiditeti.

Kushtet e nevojshme:

- Ferma.
- Mjetet dhe veglat e punës.
- Materiale shpenzuese.
- Materiale të shkruara.

Përshkruesi I Modulit: "GRUMBULLIMI, PËRPUNIMI DHE RUAJTJA E PRODHIMEVE BUJQËSORE"

12.8 Kredi (128 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

- RM1: Nxënësi përshkruan rëndësinë e ruajtjes dhe përpunimit të produkteve bujqësore
- RM2: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e drithërave
- RM3: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e pemëve frutore – rrushit
- RM4: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e perimeve
- RM5: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e bimëve vajore
- RM6: Nxënësi përshkruan klasifikimin, përpunimin, ruajtjen, ambalazhimin e produkteve me prejardhje shtazore
- RM7: Nxënësi vjelë dhe klasifikon prodhimet bujqësore
- RM8: Nxënësi bënë mjeten e kafshëve shtëpiake dhe kryen veprimet me qumësht pas mjetjes
- RM9: Nxënësi grumbullon ambalazhon dhe paketon prodhimet bujqësore
- RM10: Nxënësi ruan prodhimet bujqësore gjatë qëndrimit në depo

RM1: Nxënësi përshkruan rëndësinë e ruajtjes dhe përpunimit të produkteve bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë rëndësinë ekonomike të prodhimeve bujqësore;
- të shpjegojë përbërjen kimike dhe vlerën ushqyese të prodhimeve bujqësore;
- të shpjegojë rëndësinë e ruajtjes dhe përpunimit të produkteve bujqësore;
- të tregojë parimet dhe metodat e përpunimit dhe ruajtjes së produkteve bujqësore.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Zbatimi i metodave të përpunimit dhe ruajtjes së produkteve bujqësore.
- Interpretimi i përbërjes kimike të produkteve bujqësore.
- Interpretimi i rëndësisë së vlerave ushqyese të produkteve bujqësore.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Laborator;
- Mikroskop;
- Skema.
- Fletë raport për punë.
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, video projektor).
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj

RM2: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e drithërave

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë cilësinë e drithërave;
- të bëjë klasifikimin e drithërave;
- të shpjegojë rëndësinë e përpunimit dhe ruajtjes së drithërave;
- të përshkruajë procesin teknologjik të prodhimit të bukës;
- të tregojë për mënyrat e ruajtjes, paketimit dhe transportimit të bukëve.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Përgatitja e vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Dallimi i llojeve, qëllimin e përdorimit dhe vlerat ushqyese të drithërave.
- Zbatimi i teknologjisë e prodhimit të bukës.
- Ambalazimi dhe transportimi i produkteve.
- Zbatimi i metodave të përpunimit dhe ruajtjes së produkteve bujqësore.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fotografi nga proceset përpunuese;
- Laborator;
- Likroskop;
- Sllajde;
- Preparate për dezinfektim;
- Preparate për pasterizim;
- Mostra drithërash;
- Ambalazh.
- Fletë raport për punë.
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, video projektor).
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj

RM3: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e pemëve frutore – rrushit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë pemët frutore që përdoren si lëndë në industrinë e përpunimit;
- të shpjegojë përbërjen kimike dhe vlerën ushqyese të frutave të pemëve;
- të përshkruajë procesin teknologjik të përpunimit të frutave;
- të përshkruajë procesin teknologjik të prodhimit të kompostove dhe lëngjeve;
- të tregojë përmenyrat e ambalazhimit dhe ruajtjes të prodhimeve frutore.
- të tregojë lëndën e parë që përdoret në industrinë e përpunimit;
- të dallojë kultivarët kryesorë të rrushit që kultivoohen në vendin tonë;
- të përshkruajë makineritë dhe pajisjet që përdoren për prodhimin e verës;
- të shpjegojë përpunimin dhe ruajtjen e rrushit;
- të shpjegojë procesin teknologjik të prodhimit të verës;
- të tregojë metodat e përgatitjes të marmelatës dhe prodhimeve tjera.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i përgatitjes së vendit dhe mjeteve të punës si dhe manipulimi i tyre.
- Përshkrimi i zbatimit të teknologjisë së prodhimtarisë.
- Dallimi i varieteteve të rrushit që kultivoohen në vendin tonë.
- Zbatimi i proceseve për prodhimin e verërave.
- Përgatitja e rrushit për tharje natyrale dhe artificiale.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fotografi nga proceset përpunuese;
- Laborator;
- Mikroskop;
- Sllajde, skema
- Preparate për pasterizim dhe dezinfektim;
- Mostra rrushi dhe pemëve frutore;
- Ambalazh.
- Fletë raport për punë.
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, videoprojektor).
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj
- Pajisjet për përpunimin e frutave

RM4: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e perimeve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të tregojë lëndën e parë të perimeve që përdoret në industrinë përpunuese;
- të shpjegojë përbërjen kimike të perimeve;
- të tregojë rëndësinë e pasterizimit dhe sterilizimit të perimeve;
- të shpjegojë procesin teknologjik të konservimit dhe përpunimit të perimeve;
- të tregojë mënyrat e ambalazhimit dhe ruajtjes të prodhimeve të perimeve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përshkrimi i teknologjisë së prodhimit.
- Ambalazhimi dhe ruajtja e prodhimeve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mikroskopi;
- Mostra perimesh;
- Skema përpunuese.
- Laboratori
- Ambalazh.
- Fletë raport për punë.
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, video projektor).
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj

RM5: Nxënësi përshkruan përpunimin dhe ruajtjen e bimëve vajore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë bimët vajore që përdoren si lëndë e parë në industri përfitimin e vajit;
- të shpjegojë përbërjen kimike dhe vlerën ushqyese të bimëve vajore;
- të përshkruajë përgatitjen e lëndës së parë;
- të shpjegojë procesin teknologjik të prodhimit të vajit;
- të tregojë mënyrat e ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Pranimi i lëndës së parë për përpunim.
- Zbatimi i proceseve teknologjike për përpunimin e bimëve vajore.
- Ambalazhimi dhe ruajtja e produkteve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Laboratori
- Mostra të bimëve vajore
- Skema përpunuese.
- Mikroskop.
- Ambalazhi
- Fletë raport për punë.
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, videoprojektor).
- Materiale studimore.
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj

RM6: Nxënësi përshkruan klasifikimin, përpunimin, ruajtjen, ambalazhimin e produkteve me prejardhje shtazore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë përbërjen kimike të vezëve;
- të përshkruajë grumbullimin edhe klasifikimin e vezëve;
- të përshkruajë procesin teknologjik të përpunimit të vezëve;
- të tregojë për ambalazhimin dhe ruajtjen e vezëve;
- të deponojë, transportojë dhe shpërndajë vezët;
- të shpjegojë përbërjen kimike të mishit;
- të tregojë për rëndësinë e kontrollit të kafshëve para therjes;
- të përshkruajë procesin e therjes së kafshëve dhe shpezëve;
- të përshkruajë procesin teknologjik të përpunimit të mishit;
- të udhëheq punën në laborator duke i dhënë mundësi çdo nxënësi të bëjë vrojtime më mikroskop;
- të tregojë për ambalazhimin dhe ruajtjen e produkteve të mishit.
- të shpjegojë përbërjen kimike të qumështit;
- të përshkruajë grumbullimin e qumështit dhe marrjen e analizave;
- të përshkruajë procesin teknologjik të përpunimit të qumështit;
- të tregojë për ambalazhimin dhe ruajtjen e produkteve të qumështit.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dezinfektimi i enëve dhe mjedisit e punës.
- Pranimi klasifikimi dhe analizimi mishit
- Ambalazhimi dhe deponimi i mishit
- Pranimi dhe klasifikimi i lëndës së parë
- Dezinfektimi i enëve dhe mjedisit të punës.
- Filtrimi dhe analizimi i qumështit
- Deponimi dhe aplikimi i temperaturave në ruajtje
- Zbaton proceset teknologjike për përpunimin e qumështit.
- Ambalazhimi dhe deponimi i mishit dhe qumështit.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Lokalet dhe industritë e ndryshme ushqimore.
- Laboratori i kompletuar me pajisje laboratorike.
- Pajisje laboratorike (speciale) për marrjen e mostrave
- Teknologji e nevojshme mësimore (tv, kompjuter, internet, videoprojektor).
- Teksti i lëndës së mikrobiologjisë, kimijsë-praktikum,
- Udhëzues të ndryshëm (doracakë), rregullore (standarde) etj.
- Materiale studimore.
- Fletëraport për punë.
- Ambalazhimi dhe ruajtja
- Pankarta, katalog, udhëzues, makete, rregullore, standarde etj

RM7: Nxënësi vjelë dhe klasifikon prodhimet bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë momentin më të përshtatshëm për vjeljen e prodhimeve bujqësore;
- të përzgjedhë veglat dhe pajisjet për vjelje;
- të përcaktojë llojin e prodhimit për vjelje;
- të përdorë më siguri të lart veglat dhe pajisjet e punës;
- të vjelë në mënyrë të duhur më dorë apo më makineri;
- të respektojë standardet e prodhimeve që vjelen;

- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë vjetës së prodhimeve bujqësore.
- të përgjedhë veglat dhe makineritë për klasifikim;
- të përcaktojë llojin e prodhimit për klasifikim;
- të respektojë kriteret për klasifikim;
- të zgjedhë prodhimet e mira për ambalazhim;
- të hundë në vend të duhur prodhimet që nuk i plotësojnë kushtet për treg;
- të zbatojë rregullat e punës gjatë klasifikimit dhe të mbrojë mjedisin nga mbeturinat.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i periudhës dhe mënyrës së vjetës së produkteve sipas llojeve të tyre.
- Përdorimi dhe manipulimi i mjetave dhe pajisjeve të punës.
- Zbatimi i standardeve për seleksionimin e produkteve bujqësore sipas llojit të tyre.
- Vjetja dhe klasifikimi i produkteve bujqësore.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Makina për vjetje, klasifikim, ambalazhim dhe dezinfektim
- Depo për ruajtje.
- Komplet ambalazhe dhe pajime të nevojshme.
- Mjetet transportuese.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave të nevojshme për grumbullimin e prodhimeve bujqësore.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, grafoskopi).
- Fjalor terminologjik.

RM8: Nxënësi bënë mjeten e kafshëve shtëpiake dhe kryen veprimet me qumësht pas mjetes

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë kohën e mjetes së kafshëve;
- të përcaktojë metodën e mjetes së kafshëve;
- të kryejë mjeten e kafshëve;
- të përdor makinat për mjeten e kafshëve ;
- të kryejë veprime me qumësht pas mjetes së kafshëve;
- të kryejë detyrat e mirëmbajtjes para fillimit dhe pas kryerjes së mjetes;
- të bëjë riparimin e pjesërishtëm (zëvendësimin e pjesëve të dëmtuara) të defekteve në makinen mjetës së qumështit;
- të pastrojë veglat, pajisjet dhe makinen mjetës së qumështit;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë.

Shkathësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përcaktimi i kohës dhe mënyra e mjetes së kafshëve.
- Kryerja e veprimeve të duhura me qumësht pas mjetes së kafshëve.
- Mirëmbajtja e duhur e pajisjeve para dhe pas mjetes sipas rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë e bagëtive.
- Vegla, pajisje, makinen mjetës dhe mjete tjera të nevojshme (mantelë, dorëza, kapelë, çizme prej gome).
- Fletëraport për punë.

RM9: Nxënësi grumbullon ambalazhon dhe paketon prodhimet bujqësore

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë lokacionin për grumbullimin e prodhimeve bujqësore;
- të përzgjedhë veglat dhe materialin e nevojshëm;
- të pastrojë më kujdes vendin e grumbullimit;
- të bëjë dezinfektimin dhe sigurimin e pajisjeve për ajrosje;
- të respektojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së vendit për grumbullimin e prodhimeve bujqësore.
- të respektojë kriteret e zgjedhjes së ambalazhit;
- të zbatojë kriteret e ambalazhimit;
- të bëjë pastrimin dhe të zgjedhë procedurat më të përshtatshme për pastrim;
- të respektojë kërkesat e ruajtjes së prodhimeve;
- të vendosë prodhimet e ambalazhuara në depo;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Përzgjedha e vendit për grumbullimin e produkteve
- Klasifikon produktet dhe ambalazheve sipas produkteve
- Ruajtja e produkteve bujqësore.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Fermë bujqësore.
- Mjedise të prodhimeve bujqësore.
- Makina për vjelje, klasifikim, ambalazhim dhe dezinfektim
- Depo për ruajtje.
- Mirëmbajtja dhe higjiena e pajisjeve
- Komplet ambalazhe dhe pajisje të nevojshme.
- Mjetet transportuese.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave të nevojshme për grumbullimin e prodhimeve bujqësore.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, grafoskopi).
- Mjete teknike transporti për terren.
- Fjalor terminologjik.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, grafoskopi).

RM10: Nxënësi ruan prodhimet bujqësore gjatë qëndrimit në depo

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë vendin më të përshtatshëm për ruajtjen e prodhimeve bujqësore duke u bazuar në llojin e prodhimit;
- të respektojë kriteret e vendosjes së prodhimit;
- të lëshojë në veprim në momentin e duhur stabilimentet e ajrimit;
- të kontrollojë kohë pas kohe prodhimet gjatë ruajtjes;
- të largojë më kujdes prodhimet e dëmtuara;
- të zbatojë planin e hedhjes së prodhimeve të dëmtuara;
- të bëjë regjistrimin e saktë të prodhimeve;
- të respektojë rregullat e kujdesit teknik e të mbrojtjes së mjedisit nga hudhja e mbeturinave.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Kontrollimi dhe largimi i produkteve të dëmtuara.
- Kujdesi për ventilimin, lagështinë dhe dritën në depo.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedise të prodhimeve bujqësore.
- Makina për vjelje, klasifikim, ambalazhim dhe dezinfektim
- Depo për ruajtje.
- Komplet ambalazhe dhe pajime të nevojshme.
- Mjetet transportuese.
- Katalog dhe udhëzime për përdorimin e makinave të nevojshme për grumbullimin e prodhimeve bujqësore.
- Fletë – raport për punë.
- Materiale studimore.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, grafoskopi).
- Mjete teknike transporti për terren.
- Fjalor terminologjik.

Përshkruesi I Modulit: “MARKETINGU DHE SHITJA E PRODHIMEVE BUJQËSORE- BLEGTORALE”

6.4 Kredi (64 orë mësimore)

Rezultatet mësimore (RM) të modulit:

RM1: Nxënësi shpjegon rëndësinë e marketingut dhe faktorëve të tij

RM2: Nxënësi përkufizon tregun

RM3: Nxënësi shpjegon për produktin, plasimin e tij në treg dhe fazat e zhvillimit të produktit

RM4: Nxënësi tregon për sjelljen e konsumatorëve , shpërndarjen (distribuimin) e produkteve.

RM5: Nxënësi interpreton promocionet

RM6: Nxënësi shpjegon politikën e çmimeve

RM1: Nxënësi shpjegon rëndësinë e marketingut dhe faktorëve të tij

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë rëndësinë e marketingut për fermën;
- të shpjegojë nacionin e marketingut;
- të shpjegojë elementet e marketingut bujqësor;
- të shpjegojë drejtimet e marketingut;
- të përshkruajë faktorët që rrethojnë sistemin e marketingut;
- të përshkruajë faktorët e mjedisit;
- të shpjegojë funksionet e marketingut bujqësor;
- të analizojë drejtimet e marketingut.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Interpretimi i nacionit dhe rëndësisë së marketingut.
- Dallimi i faktorëve që ndikojnë në marketing.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.
- Sigurimi i stendave për panair
- Broshurat, fllajerat,vizitkartat etj.
- Katalogjet e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD ,projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimeve

RM2: Nxënësi përkufizon tregun

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të njohë rolin e tregut për produktet bujqësore;
- të dedikojë produktet për tregun e synuar;
- të shpjegojë dimensionet e tregut;
- të shpjegojë klasifikimin e tregut;
- të analizojë tregun e tanishëm;
- të parashikojë analizën e tregut potencial;
- të përfitojë nga parashikimet e shitjeve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Dallimi i tregjeve dhe konsumatorëve.
- Klasifikimi i tregjeve.
- Përgjigjet kërkesave të konsumatorëve
- Zbaton i rregullat e sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mqedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.
- Tregjet potenciale
- Broshurat, fllajerat, vizitkartat etj.
- Katalogët e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimive

RM3: Nxënësi shpjegon për produktin, plasimin e tij në treg dhe fazat e zhvillimit të produktit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë kuptimin e produktit;
- të klasifikojë produktin;
- të përshkruajë dizajnin;
- të zgjedhë ambalazhin adekuat për produktet;
- të shpjegojë garacionet e përdorimit të produktit;
- të shpjegojë nevojën për plasimin e produktit të ri në treg;
- të analizojë kontrollin e zhvillimit të produktit të ri;
- të tregojë aftësitë për shitje.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Ambalazhimi dhe plasimi i produkteve në treg.
- Realizimi i shitjeve.
- Klasifikimi i produkteve.
- Zbaton i rregullat e sigurisë dhe mbrojtjes së mjesdit.

Kushtet e nevojshme:

- Mqedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.
- Ambalazhimi
- Broshurat, fllajerat, vizitkartat etj.
- Katalogjet e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD, projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimive

RM4: Nxënësi tregon për sjelljen e konsumatorëve , shpërndarjen (distribuimin) e produkteve.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë kuptimin e sjelljes së konsumatorëve;
- të analizojë sjelljen e konsumatorëve të konsumit të gjerë dhe industrial;
- të përshkruajë faktorët që ndikojnë në sjelljen e konsumatorëve;
- të shpjegojë mënyrën e marrjes së vendimeve nga ana e konsumatorëve;
- të shpjegojë kuptimin e shpërndarjes;
- të dallojë llojet dhe veçorit e kanaleve të shpërndarjes;
- të analizojë zgjedhjen e kanaleve për shpërndarje.

Shkathtësitet që përvetësohen nga nxënësi:

- Realizimi i distribuimit të produkteve për shitje.
- Klasifikimi i konsumatorëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjesdit.

Kushtet e nevojshme:

- Mqedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.

- Broshurat, fllajerat,vizitkartat etj.
- Konsumatori
- Katalogët e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD ,projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimave

RM5: Nxënësi interpreton promocionet

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë kuptimin e promocionit;
- të aplikojë format e promocionit;
- të realizojë shitjen;
- të bëjë tërheqjen e konsumatorëve për blerjen e produkteve;
- të reklamojë produktet për shitje;
- të përdor mjetet e propagandës ekonomike si: radio ,TV,shtypin ,internetin etj;
- të analizojë efektet e propagandës ekonomike.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Reklamimi i produkteve.
- Dallimi i formave të promocioneve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.
- Broshurat, fllajerat,vizitkartat etj.
- Katalogët e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD ,projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimave

RM6: Nxënësi shpjegon politikën e çmimeve

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shpjegojë kuptimin e çmimit;
- të përshkruajë faktorët që ndikojnë në vendosjen e çmimit;
- të parashikojë kostot;
- të hulumtojë çmimet tregjeve të ndryshme;
- të analizojë lidhjen çmim-kërkësë;
- të realizojë oferta në bazë të çmimeve të konkurrentëve;
- të shpjegojë çmimet promovuese;
- të shtjellojë ndryshimin e çmimeve;
- të arsyetojë uljen- ngritjen e çmimeve.
- të analizojë reagimet e blerësve, konkurrentëve , konsumatorëve ndaj ndryshimit të çmiveve.

Shkathtësitë që përvetësohen nga nxënësi:

- Caktimi i kostos për produktin final.
- Hartimi i ofertave të ndryshme.
- Hulumtimi i konkurrencës, çmimeve dhe kërkësave të blerësve.
- Zbatimi i rregullave të sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

Kushtet e nevojshme:

- Mjedise të praktikës për marketing të produkteve bujqësore.
- Kompleti i veglave, mjeteve të transportit, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për marketing.
- Broshurat, fllajerat, vizitkartat etj.
- Kostot

- Kërkesa e konsumatorëve
- Katalogët e ndryshme.
- Teknologji e nevojshme mësimore (TV, kompjuter, interneti, CD ,projektor etj).
- Mjete teknike transporti për teren.
- Mbajtja e shënimeve

Syri i Vizionit

